

Van: RES Achterhoek <info@resachterhoek.nl>

Verzonden: 10-12-2020 15:33

Aan:

Onderwerp: Terugkoppeling informatiebijeenkomsten voor raads-, staten- en AB-leden 25 en 30 november 2020



Partners: Aalten · Berkelland · Bronckhorst · Doetinchem · Montferland · Oost Gelre · Oude IJsselstreek · Winterswijk i.s.m. provincie Gelderland, waterschap Rijn en IJssel en netbeheerder Liander.

Aan: de griffies van de partners RES Achterhoek, met het verzoek deze mail door te sturen naar hun raads-, staten- of AB-leden en de fractievoorzitters

Besteraads-, staten- en AB-leden,

Op 25 en 30 november 2020 zijn twee informatiebijeenkomsten voor raads-, staten- en AB-leden van het waterschap gehouden. Op deze avonden is het RES-proces van de regio Achterhoek geschetst en was er ruimte voor vragen. Beide avonden zijn goed bezocht.

In de bijlage vindt u de presentatie zoals die gegeven is, het plan van aanpak RES 1.0 en een samenvatting van de onderwerpen die aan de orde zijn geweest. Wij sturen deze informatie aan alle genodigden, ongeacht of zij hebben deelgenomen aan deze informatiebijeenkomst.

Heeft u vragen over het RES-proces dan kunt u die stellen via info@resachterhoek.nl onder vermelding van 'vragen over het RES-proces'. En uiteraard kunt u hiervoor ook terecht bij de betreffende bestuurder en de ambtenaren van uw organisatie.

Met vriendelijke groet,
Namens het kernteam RES Achterhoek,



www.res-achterhoek.nl



Plan van aanpak RES 1.0 Achterhoek

'Nationaal programma RES; Achterhoekse energiestrategie'

Door: Programmaleider RES

Datum: 14 september 2020

Status: Eind-versie

1 Inleiding

Op 1 juli 2020 heeft de Achterhoek de bestuurlijk geaccordeerde concept-RES aan het Nationaal Programma RES (np-RES) aangeboden. Daarmee is een mijlpaal gehaald; de volgende mijlpaal is de oplevering van de RES 1.0 aan het npRES op uiterlijk 1 juli 2021.

Om de RES 1.0 tot stand te brengen is veel werk in korte tijd te verzetten. Om hierin succesvol te zijn is het essentieel dat voldoende personele capaciteit beschikbaar komt vanuit gemeenten en andere RES partners. Die capaciteit is nodig voor het inbrengen van kennis, creatieve ideeën en uitvoeren van werkzaamheden tijdens het proces.

Dit plan is bedoeld als:

1. Een richting gevend document om de opstelling van de RES 1.0 uit te lijnen en te beheersen;
2. Een communicatiemiddel om aan betrokken overheidsorganisaties duidelijk te maken hoe aan de RES 1.0 wordt gewerkt en wat hun betrokkenheid daarbij is.

Dit plan van aanpak is gebaseerd op:

- de 'Handreiking RES 1.1' waarin door het npRES is aangegeven waar de RES 1.0 aan moet voldoen;
- de wensen en ideeën t.a.v. het proces RES 1.0 die ambtelijk en bestuurlijk zijn aangegeven tijdens de strategiesessies op 25 juni en 1 juli jl;
- een voortbouwen op de Regionale uitvoeringsagenda Energie Achterhoek 2016.

Dit plan van aanpak is een levend document. Op gezette tijden zal een actualisatie aan de orde zijn.

Het beoogde **eindproduct** van dit plan van aanpak is tweeledig. Het bestaat uit:

1. Een concept-RES 1.0 dat ter goedkeuring aan raden wordt aangeboden;
2. Een tekstvoorstel voor het te nemen besluit door die raden en eventueel andere stakeholders.

2 Het product RES 1.0; onderdelen en opgaven

2.1 Onderdelen RES 1.0

De 'Handreiking RES 1.1' bevat een afwegingskader met concrete criteria waaraan de RES 1.0 van de 30 regio's moet voldoen. De handreiking is te vinden in de bibliotheek op de website van het npRES (www.regionale-energiestrategie.nl).

De centrale onderdelen van de RES 1.0 zijn dezelfde als in de concept-RES. Het zijn samengevat:

- Een onderbouwd bod van de regio voor de productie van duurzame energie via zon en/of wind;
- Een beeld van het maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak voor deze productie op de voorziene wijze;
- Een systeem- / efficiëntiestudie met betrekking tot het elektriciteitsnetwerk die aangeeft wat de effecten op het netwerk zijn van de voorziene productie van duurzame energie;
- De regionale structuur warmte (RSW): een overzicht van de warmtebronnen in de regio en de inzetbaarheid ervan voor ruimteverwarming.

Het product RES 1.0 is hiermee een verder ingevulde en uitgewerkte versie van de concept-RES.

De regio heeft met de concept-RES aangeboden **1,35 TWh duurzame energie** te produceren, waarbij wordt nagestreefd om 0,35 TWh via grootschalige opstellingen van zonnepanelen op dak te realiseren. Dit bod is het **uitgangspunt** voor opstelling van de RES 1.0 die de realisatie van dit bod onderbouwt.

2.2 Opgaven RES 1.0

Opgaven om de RES 1.0 op te kunnen stellen zijn op hoofdlijn:

Onderdeel 'Ruimte'

- Het opstellen van de finale ruimtelijke onderlegger voor de Achterhoek (samenvattende beschrijving RODE-beleid) waarop de RES 1.0 wordt gebaseerd;
- Het inventariseren en analyseren van kansen voor de koppeling van de productie van duurzame energie aan (de aanpak / oplossing van) andere vraagstukken in de Achterhoek
- Het doen van aanbevelingen over het oppakken van deze koppelkansen;
- Een of meer daarop gebaseerde ruimtelijke voorstellen voor de lokalisering van de productie van duurzame energie in de Achterhoek;
- Een voorstel voor afweging van deze alternatieven;
- Een eindadvies over het ruimtegebruik voor de productie van duurzame energie dat in de RES 1.0 wordt overgenomen;
- De opstelling van een advies over de omgang met milieueffectrapportage in het kader van de realisatie van de RES;
- Een advies over de ruimtelijke borging van de RES 1.0.

Onderdeel maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak

- Het meenemen van en meedenken door / participeren in de inhoud van de RES en het proces van opstelling ervan door stakeholders;
- Het doorlopen van een (op maat) participatieproces met stakeholders om zo begrip en acceptatie voor de keuzes omtrent zonne- en/of windenergie te creëren.

Onderdeel elektriciteit inclusief systeemefficiëntie

- De brede inventarisatie van elektriciteitsgegevens die besluitvorming over (investeringen) in het elektriciteitsnetwerk onderbouwen;
- Het vormgeven en beoordelen van / adviseren over de energiemix waarmee de Achterhoek het RES bod van 1,35 TWh kan realiseren;

- Aanvullende informatieverzameling over hoe zon- op-dak initiatieven verlopen, en nagaan welke impulsen te geven zijn om zeker te stellen dat deze projecten 0,35 TWh op dak opleveren uiterlijk in 2030;
- Het beoordelen / onderbouwen van voorkeursgebieden voor de productie van duurzame energie en de consequenties daarvan voor de efficiëntie in het energiesysteem;
- De netwerkimpact analyse die Liander uitvoert inzake ruimtelijke voorstellen voor de productie van duurzame energie;
- Een plan van aanpak om zeker te stellen dat duurzame energieproductie via 50% lokaal eigendom plaats vindt.

Onderdeel Warmte

- Een inhoudelijke begeleiding van haalbaarheidsonderzoeken warmte die de provincie Gelderland laat uitvoeren;
- Het verschaffen van meer inzicht in het krachtenveld (stakeholders en hun potentiële bijdragen) rondom duurzame warmte;
- De verdere concretisering van de Regionale Structuur Warmte (RSW);
- Het concreet beschrijven van het uitgangspunt dat de RSW biedt qua beschikbare en bruikbare warmte in de Achterhoek als input voor de Transitievisies warmte (TvW) van gemeenten;

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van werkopdrachten waaraan werkgroepen gaan werken. Deze opdrachten zijn een uitwerking in detail van de hierboven aangegeven opgaven.

3 Werkproces; procesparticipatie

3.1 Voorbereiding procesvoering en procesparticipatie

De inhoudelijke stappen zoals geschetst in hoofdstuk 2 worden doorlopen met betrokkenheid van belanghebbenden. Deze betrokkenheid is een centraal uitgangspunt voor creëren van begrip en acceptatie. Begrip en acceptatie zijn een belangrijke factor in het proces richting de RES 1.0.

Bij het proces bouwen we voort op de participatie die bij de Achterhoekse gemeenten heeft plaatsgevonden bij de opstelling van hun beleidskaders duurzame energie in relatie tot ruimtelijke ordening. We doen die participatie en dat beleid niet over. Dat beleid geeft aan waar welke vorm van duurzame energieopwekking wel of niet is toegestaan en onder welke voorwaarden deze gerealiseerd mogen worden.

Bij de opstelling van dit beleid is geen aandacht geschonken aan de kansen voor de koppeling van productie van duurzame energie aan andere thematieken in de Achterhoek, waaronder bijvoorbeeld droogte en agrarische transitie. Ook is bij de formulering van dit beleid geen rekening gehouden met de grenzen aan belastbaarheid van het elektriciteitsnetwerk in de Achterhoek.

In het RES-proces wordt aan deze aspecten expliciet aandacht geschonken. Daarmee kunnen de uitkomsten van het RES-proces het bestaande beleid verrijken.

Ten behoeve van de RES 1.0 verfijnen we:

- Een analyse van eerdere participatie-activiteiten van gemeenten. Hierin gaat de aandacht uit naar vragen als:
 - Welke participatie-activiteiten zijn doorlopen?
 - Rond welk onderwerp en met welk doel?
 - Welke doelgroepen / stakeholders zijn betrokken?
 - Wat was de intensiteit van het participatieproces?
 - Wat waren de uitkomsten?
- Een evaluatie van de uitkomsten van de analyse en het op basis daarvan richting geven aan aanvullende participatie-activiteiten die qua inhoud, doel en doelgroepen meerwaarde hebben voor een gedragen uitwerking van de Achterhoekse energiestrategie.
- De stakeholderanalyse. Vele partijen zijn als stakeholder te kenmerken. Te onderscheiden zijn grondeigenaren, inwoners, wijk- en dorpsraden, ondernemers, ambtenaren, projectontwikkelaars, energie coöperaties, bestuurders, etc. Met hen zal de RES 1.0 worden vormgegeven. Medewerkers communicatie van de gemeenten worden daarbij betrokken.

3.2 Het participatieproces op hoofdlijnen

Het werkproces richting RES 1.0 heeft als rode draad de ontwikkeling van voorstellen voor de benutting van ruimte voor de productie van de duurzame energie (1,35TWh) waartoe het bestuur heeft besloten met het vaststellen van de concept-RES. Die productie betreft een combinatie van de inzet van zonneparken en windturbines.

Centrale onderdelen in de rode draad zijn:

1. De beschouwing van mogelijkheden voor combineren van opgaven; de verweving van de energietransitie met andere thema's om synergie-effecten te onderzoeken. Rond dit onderwerp is nadrukkelijk de interactie te zoeken met een diversiteit aan stakeholders om creativiteit in ideeën aan te boren en draagvlak te sonderen;
2. De ontwikkeling van ruimtelijke scenario's voor de productie van duurzame energie. Rond dit onderwerp is nadrukkelijk de interactie te zoeken met een diversiteit aan stakeholders om creativiteit in ideeën aan te boren en draagvlak te sonderen;
3. De formulering van voorkeursgebieden inclusief bijbehorende energiemix op basis van de eerdere input van stakeholders. Ook dit onderwerp is met stakeholders te bespreken.
4. Opstelling van de concept RES1.0. Dit concept is te bediscussiëren om eventuele laatste bijstellingen en draagvlak voor de finale versie van de ruimtelijke component van de RES 1.0 te sonderen.

- Het concept-RES 1.0. Het overall concept van de RES 1.0 is voegtijdig breed te sonderen, in iedere geval bij raadsleden, ter voorbereiding van de besluitvorming in raden erover.

In de onderstaande tabel zijn deze stappen gekoppeld aan de participatieactiviteiten die daarbij worden ondernomen.

Inhoudelijke stappen	Participatieactiviteiten
1 Analyse van kansen en mogelijkheden voor koppeling duurzame energie aan andere thematiek (combinatie van opgaven)	<ul style="list-style-type: none"> - Bijeenkomst georganiseerde stakeholders (26-09-2020) - Bewonersbijeenkomsten (Achterhoek als geheel) - Online activiteiten (bijv. Achterhoekpanel) Aanvullende themabijeenkomsten naar behoefte / actueel inzicht <ul style="list-style-type: none"> - Bijpraten raadsleden buiten reguliere kaders / vergaderingen - Presentaties in raden en raadscommissies - Rapportages / presentaties in Achterhoekraad - Specifieke jongeren events
2 Ontwikkeling en sondering ruimtelijke alternatieven (incl. Energiemix) voor de productie van duurzame energie	<ul style="list-style-type: none"> - Bijeenkomst georganiseerde stakeholders - Bewonersbijeenkomsten (Achterhoek als geheel) - Online activiteiten (bijv. Achterhoekpanel) Aanvullende themabijeenkomsten naar behoefte / actueel inzicht <ul style="list-style-type: none"> - Bijpraten raadsleden buiten reguliere kaders / vergaderingen - Presentaties in raden en raadscommissies - Rapportages / presentaties in Achterhoekraad - Specifieke jongeren events
3 Heroverweging ruimtelijke alternatieven en sondering voorkeursgebieden op basis output netwerkanalyse Liander	Acties zoals hierboven afgestemd op de actuele stand van zaken.
4 Opstelling van de concept RES1.0.	<ul style="list-style-type: none"> - Bijpraten raadsleden buiten reguliere kaders / vergaderingen - Presentaties in raden en raadscommissies Aanvullende acties afgestemd op de actuele stand van zaken.

Het werkproces en de bijbehorende participatie zijn in detail uitgewerkt in de planning in hoofdstuk 7. Op dit moment is die planning nog als los document bijgevoegd.

4 Rollen, projectsturing en werkorganisatie

4.1 Rollen

Voor het werken aan de RES zijn uiteenlopende rollen voor diverse partijen te onderscheiden. Deze paragraaf geeft een indicatief beeld van die rollen.

Overheden

Voor de productie van de Achterhoekse energiestrategie zijn bij diverse organisaties diverse rollen te onderscheiden. Dit zijn *vooralsnog*:

Op regioniveau:

- Programmaleiding (+ plv) RES Achterhoek
- Overall inhoudelijke en procesmatige sturing
- Overall coördinatie en afstemming
- Aansturing productie en besluitvorming
- Verzorgen communicatie
- Projectondersteuning

Bij gemeenten:

- Coördinatie gemeentelijke inbreng, bestuurlijke terugkoppeling;
- Verzorging van die inbreng in de werkorganisatie RES;
- Specialistische inbreng op diverse thema's energie en duurzaamheid, cultuurhistorie, ruimtelijke ordening, etc.;
- Communicatie

Bij het waterschap:

- Coördinatie inbreng WRIJ, bestuurlijke terugkoppeling;
- Verzorging van die inbreng in de werkorganisatie RES;
- Specialistische inbreng op i.i.g. de thema's energie en duurzaamheid, warmte, water, landschap, etc.;
- Communicatie

Bij Liander:

- Coördinatie algemene inbreng, bestuurlijke terugkoppeling;
- Verzorging van die inbreng in de werkorganisatie RES;
- Specialistische inbreng op i.i.g. de thema's energie, elektriciteitsnetwerk, warmte, etc..

Bij de provincie:

- Coördinatie inbreng provincie, bestuurlijke terugkoppeling;
- Verzorging van die inbreng in de werkorganisatie RES;
- Specialistische inbreng op i.i.g. de thema's energie en duurzaamheid, warmte, etc.;
- Communicatie

Het gaat hierbij met name om de ambtelijke inbreng om de RES tot stand te brengen door bijdragen te leveren aan de productie van deelproducten en eindproduct. Dit betreft bijdragen waarop de betreffende organisaties zijn aan te spreken.

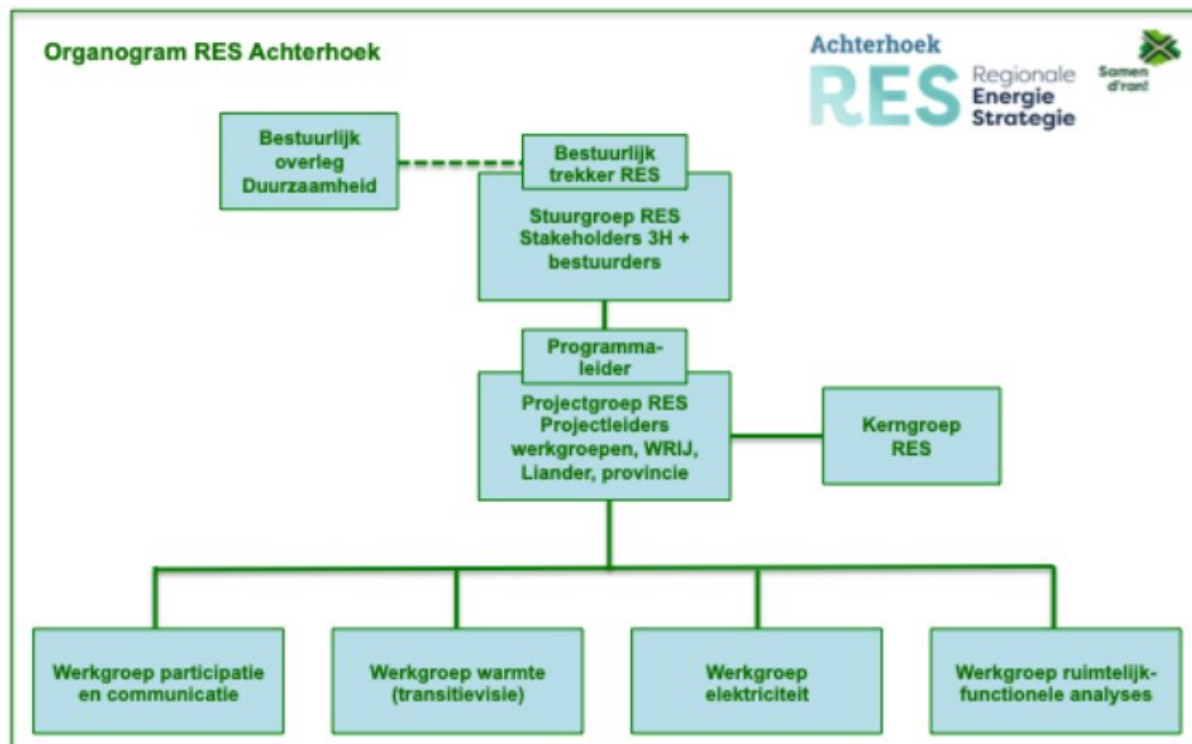
Belanghebbenden

Binnen de werkstructuur kunnen belanghebbende, zoals organisaties, inwoners, raadleden, grondeigenaren, etc. bijdragen leveren. Dit kan door:

- Inbreng van expertise inhoudelijke voorstellen bij de participatiemomenten;
- Inbreng te leveren via de Thematafel Circulaire Economie en energietransitie
- Verbindingen te leggen met andere organisaties zodat het netwerk dat werkt aan de RES wordt verstevigd.

4.2 Werk- en overlegstructuur programma RES

Om de werkzaamheden binnen het programma RES te kunnen richten wordt de volgende organisatiestructuur gehanteerd.



De bemensing van deze organisatie is deels flexibel. Op basis van actuele thema's en momenten in het werkproces kunnen werkgroepen worden toegevoegd, op- of afgeschaald.

Toelichting

Bestuurlijk trekker RES

De bestuurlijk trekker RES is de bestuurlijk verantwoordelijke voor de totstandkoming van de RES 1.0. Hij is voor het npRES het bestuurlijke aanspreekpunt voor de Achterhoek. De trekker coördineert op bestuurlijk niveau de inspanningen vanuit de regio om de RES 1.0 op te stellen.

Hij laat zich adviseren door de publiek – private stuurgroep RES en door de programmaleider RES. De bestuurlijk trekker is voorzitter van de stuurgroep RES Achterhoek. Hij agendeert in samenspraak met de programmaleider RES de bijeenkomsten van de stuurgroep. Het bestuurlijk (afstemmings)-overleg duurzaamheid fungeert als bestuurlijke klankbordgroep die reflecteert op koers van en te nemen besluiten over de RES.

De stuurgroep RES

De stuurgroep is het orgaan waarin de RES partners op bestuurlijk niveau samen met externe belanghebbende richting geven aan de werkzaamheden ten behoeve van de RES 1.0. De stuurgroep is verantwoordelijk voor de inhoudelijke koers en totstandkoming van de RES 1.0, geeft accenten aan en stelt de tussenproducten vast. De stuurgroep draagt bij aan de netwerkvorming binnen de Achterhoek ter bevordering van de planvorming en uitvoering van de RES 1.0 en later.

Tussentijdse producten en nadere afspraken worden in de stuurgroep besproken en van een besluit voorzien

De stuurgroep heeft een adviserende rol ten aanzien van planning en inhoud van de RES 1.0, waarover de overheidspartijen in het RES traject (gemeenteraden, Provinciale Staten van Gelderland, het Algemeen Bestuur van het waterschap Rijn en IJssel) uiteindelijk besluiten.

In de stuurgroep hebben zitting:

- Bestuurders / vertegenwoordigers van alle RES-partners (gemeenten, provincie Gelderland, waterschap Rijn en IJssel, Liander, al dan niet via een vertegenwoordiging, waarbij de portefeuilles duurzaamheid en ruimtelijke ordening beide zijn vertegenwoordigd;
 - Een vertegenwoordiging vanuit energiecorporaties;
 - Een jongerenvertegenwoordiger;
 - Een vertegenwoordiging vanuit het samenwerkende bedrijfsleven in de Achterhoek;
 - Een vertegenwoordiging vanuit woningbouwcorporaties;
 - Een vertegenwoordiging namens Achterhoekse onderwijsinstellingen;
 - Een vertegenwoordiging vanuit organisaties die veelal gronden beheren:
 - Natuurmonumenten, Gelders Landschap, Staatsbosbeheer, ...;
 - LTO;
 -
 - Gelderse Milieu Federatie;
 - Een vertegenwoordiging vanuit de recreatie en toerismesector;
- De bovenstaande opsomming kan nog worden gewijzigd.

De stuurgroep komt eens per zes weken bij elkaar.

De programmaleider RES

De programmaleider RES geeft leiding aan het overall werkproces. Hij stuurt (*coördineert*) de werkorganisatie RES, adviseert de bestuurlijk trekker RES Achterhoek en legt verantwoording aan hem af over de voortgang en resultaten van de werkzaamheden.

De programmaleider is verantwoordelijk voor het procesverloop en voor het tijdig opleveren van de tussenproducten en het eindproduct RES 1.0. De programmaleider vult de rol van secretaris van de stuurgroep in. Hij is voorzitter van de projectgroep RES en is verantwoordelijk voor het functioneren van de werkgroepen.

De programmaleider heeft een bureau (kerngroep) tot zijn beschikking. Het bureau verricht de dagelijkse operationele werkzaamheden. Het verdient aanbeveling om een goede functieomschrijving op basis van de opdracht te maken.

Kerngroep / projectbureau RES

Deze kerngroep verricht of ondersteunt uiteenlopende dagelijkse operationele werkzaamheden om het product RES 1.0 tot stand te brengen. Denk heel concreet aan het voorbereiden en behandelen van de 'stukkenstroom' ter behandeling in de stuurgroep en projectgroep en het verzorgen van de coördinatie van het schrijven van de RES 1.0 zelf.

De kerngroep stelt ook de diverse tussenproducten en eindproduct RES 1.0 op basis van input vanuit de werkgroepen.

De kerngroep bestaat uit de programmaleider, de programmasecretaris, de communicatieadviseur en een inhoudelijk medewerker. Binnen de kerngroep is ook de rol van plaatsvervangend programmaleider ondergebracht.

De kerngroep komt wekelijks bijeen.

Projectgroep RES

De leiders van de werkgroepen hebben zitting in de projectgroep. De projectgroep is het onderdeel waarin de afstemming tussen de werkgroepen plaats vindt. De projectgroep stelt de uiteindelijke inhoud van de RES samen op basis van de resultaten van de werkgroepen. Gemeenten en stakeholders, die in de stuurgroep zijn vertegenwoordigd, worden in de gelegenheid gesteld om deel te nemen in de projectgroep. Hierdoor is de (ambtelijke) voorbereiding van stuurgroep en de

ondersteuning van stuurgroepleden, te borgen. De projectgroep adviseert de programmaleider over de voortgang van het proces en de relevante inhoud voor de RES. Mede op basis daarvan stelt de programmaleider concept-agendapunten voor de stuurgroep op.

De projectgroep is het orgaan waarin de RES partners WRIJ, Liander, de provincie Gelderland en de gemeenten samenwerken aan de RES 1.0.

De projectgroep adviseert de projectleider die de besluiten neemt. In projectgroep vindt inhoudelijke sturing en coördinatie plaats van de werkzaamheden in de werkgroepen.

In de projectgroep zijn vertegenwoordigers van WRIJ, Liander, de provincie en de gemeenten opgenomen. De leiders van de werkgroepen zijn ook lid van de werkgroep. Zij zijn de linking pin met de werkgroepen.

Vanuit de gemeentelijke zijde lijkt het zinvol om een delegatie namens de acht gemeenten in de projectgroep op te nemen. Dit beperkt de personele inzet en werklast. De gemeentelijke leden van de projectgroep kunnen de medewerkers van de niet vertegenwoordigde gemeenten bijpraten in bijvoorbeeld het Duco-overleg en het ruimtelijke ordeningsoverleg.

De indicatieve overlegfrequentie van deze groep is eens per maand.

Werkgroepen

Om de werkzaamheden aan de RES gestructureerd te laten verlopen worden de volgende werkgroepen gevormd:

- Werkgroep participatie en communicatie;
- Werkgroep elektriciteit;
- Werkgroep warmte;
- Werkgroep ruimtelijk-functionele analyses.

Iedere werkgroep heeft een scherp omschreven doelstelling en productresultaat. Iedere werkgroep heeft een voorzitter / leider die verantwoordelijk is voor de aanpak, de voortgang en het eindresultaat. De voorzitters en specifiek benoemde werkgroep leden maken deel uit van de projectorganisatie en vallen onder daarmee verantwoordelijkheid van de programmaleider.

Met de diverse organisaties worden door de programmaleider en gefiatteerd door de ambtelijk opdrachtgever, concrete afspraken gemaakt over de deelname en inzet van de leden van de werkgroepen.

De werkgroepen leveren een concrete bijdrage aan de eindteksten en aan de agendavorming van de stuurgroep.

Werkgroep participatie en communicatie

In deze groep, waarin in ieder geval (een delegatie van) medewerkers communicatie van gemeenten deelnemen, wordt de communicatie en participatie rond de opstelling van de RES Achterhoek vorm gegeven. Ook de communicatiemedewerker RES en de (eventueel aan te stellen) procesbegeleider RES nemen deel aan de werkgroep. Hier wordt afgestemd over communicatie en participatie rond de RES en de gemeentelijke activiteiten en projecten rond duurzame energie.

Deze groep adviseert de programmaleider over de communicatie- en participatie-aanpak rond inhoudelijke vraagstukken lopende de opstelling van de RES 1.0 en stuurt deze ook aan.

Denkbaar is dat medewerkers van de GNMF (participatiecoalitie) bijdragen aan de werkzaamheden van deze werkgroep.

Dit overleg vindt plaats zo vaak als de werkzaamheden vragen.

Werkgroep elektriciteit

De werkgroep elektriciteit levert de concrete uitwerking van de energiemix van het gedane bod. Het eindproduct is een inhoudelijke rapportage met verantwoording.

Deze werkgroep speelt daarmee een centrale rol bij de uitwerking en concretisering (energiemix) van het regionale bod rond elektriciteit. Ook verdere inventarisatie van energiecijfers en prognoses vanuit diverse sectoren en het verdisconteren van ontwikkelingen als elektrisch rijden valt onder deze werkgroep. Deze cijfers zijn de input voor ruimtelijk-functionele analyses rond mogelijke scenario's voor de productie van energie in de Achterhoek.

Deelnemers aan deze werkgroep zijn i.i.g. vertegenwoordigers van gemeenten en Liander. Voor de hand liggend is dat vanuit energiecorporaties en/of de Agem bijgedragen wordt aan de werkzaamheden van deze werkgroep.

De werkgroep fungeert ook als begeleidingsgroep voor de netwerkimpactanalyse die Liander gedurende de opstelling van de RES 1.0 uitvoert.

Dit overleg vindt plaats zo vaak als de werkzaamheden vragen.

Werkgroep warmte

De werkgroep begeleidt de haalbaarheidsstudies naar mogelijk gebruik van warmtebronnen en het gebruik ervan. De werkgroep gebruikt de resultaten van de haalbaarheidsstudies om de RSW af te ronden. Het eindresultaat van de werkgroep activiteiten is een rapportage die samenvat welk gebruik van warmte in de Achterhoek mogelijk is. Dit als een van de vertrekpunten voor de opstelling van transitievisies warmte door gemeenten.

Deze groep is ingesteld op basis van de projecten uit de Regionale Agenda Energie 2019 – 2022.

Dit overleg vindt plaats zo vaak als de werkzaamheden vragen maar minimaal eens per maand lijkt zeker noodzakelijk.

Werkgroep ruimtelijk-functionele analyses

De werkgroep ruimtelijk-functionele analyse brengt de (on-)mogelijkheden letterlijk in kaart waar en hoe concrete duurzame energieproductie en warmtetransitie met bijbehorende infrastructuur kan plaats vinden in de Achterhoek. Het eindproduct is een onderbouwd concreet kaartbeeld met het ruimtelijk programma voor energieproductie en warmtetransitie. Het programma en het kaartbeeld zijn onderbouwd vanuit ruimtegebruik en ruimtelijke kwaliteit en vanuit thema's behorende bij omgevingsbeleid.

De werkgroep is afhankelijk van het resultaat van de twee andere werkgroepen. Het verdient daarom aanbeveling om, gegeven de korte doorlooptijd, het werkplan van deze groep als eerste uit te werken. Daarbij meteen te benoemen welke onderdelen via het verlenen van opdrachten worden uitgevoerd en welke zaken door deelnemende partijen moeten worden aangeleverd.

De werkgroep levert input en begeleiding in het participatieproces via de organisatie van ruimtelijke ordeningsateliers (zie onder participatie).

Deze groep is multidisciplinair samen te stellen waarbij in iedere geval duurzaamheids- en planologische expertise vertegenwoordigd moet zijn.

Dit overleg vindt plaats zo vaak als de werkzaamheden vragen maar de komende tijd lijkt minimaal tweewekelijks zeker noodzakelijk.

Deze werkgroep wordt samengesteld uit medewerkers van gemeenten en private partijen (als die daartoe bereid zijn) zoals bijvoorbeeld Natuurmonumenten, LTO en een vertegenwoordiger namens de energiecorporaties.

4.3 Projectsturing

De politiek-bestuurlijke projectsturing is in handen van de portefeuillehouders duurzaamheid van de betrokken gemeenten.

De operationele leiding van het project / programma licht bij een programmaleider / projectleider.

Het opdrachtgeverschap van het programma wordt ondergebracht bij een van de betrokken gemeenten op het niveau van gemeentesecretaris.

De stuurgroep die wordt ingesteld is eindverantwoordelijk voor het tweeledige resultaat (RES 1.0 en voorstel voor het te nemen besluit door raden). De stuurgroep geeft binnen het kader van het opstellen van de RES sturing aan de projectorganisatie.

De voorzitter van de stuurgroep is de bestuurlijk trekker van het RES-proces.

De bestuurlijk trekker is bestuurlijk opdrachtgever van de programmaleider, die leiding geeft aan het bijbehorende programmabureau / kernteam (nog in te stellen) en de werkprocessen, die tot een RES 1.0 en een voorstel tot een besluit van de raden leiden.

De programmaleider is opdrachtnemer. Het programmabureau / kernteam assisteert hem in de realisatie van de producten.

De bestuurlijk trekker agendeert de onderwerpen in de stuurgroep in samenwerking met de programmaleider.

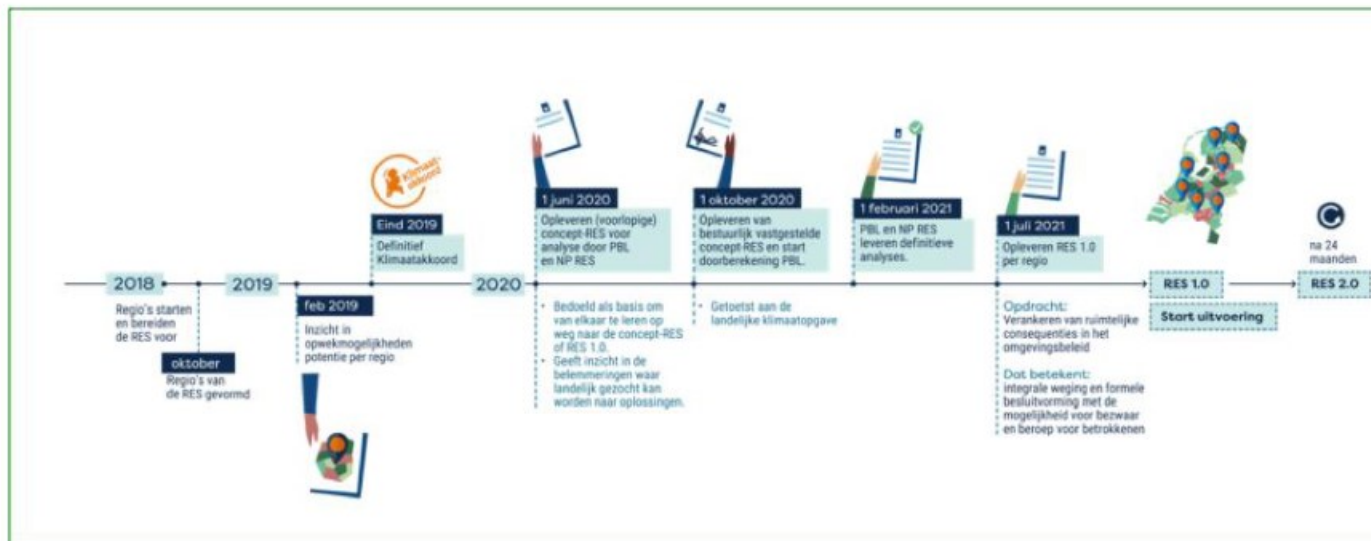
De Programmaleider is secretaris van de stuurgroep en is verantwoordelijk voor de dagelijkse operationele werkzaamheden. De programmaleider is verantwoordelijk voor de bijbehorende voorbereiding en organisatie.

De programmaleider rapporteert over de voortgang van het programma samen met de bestuurlijk trekker en de ambtelijk opdrachtgever. De ambtelijk opdrachtgever is verantwoordelijk voor de financiële en organisatorische verantwoording in de stuurgroep. De ambtelijk opdrachtgever fungeert als budgethouder.

De ambtelijk opdrachtgever staat de programmaleider bij om, waar nodig, organisatorische problemen op te lossen. Hij kan daarbij, indien nodig en dienstig, het netwerk van gemeentesecretarissen inzetten. De programmamanager legt over het organisatorische en financiële functioneren verantwoording af aan de ambtelijk opdrachtgever.

4.4 Besluitvormingslijn

De planning voor totstandkoming van de RES 1.0 is weergegeven in de onderstaande illustratie.



De tijdslijn voor vaststelling van de RES 1.0 in de Achterhoek is daarmee de volgende:

- 1 mei 2020: Focus op traject richting RES 1.0
- 1 juni 2020: Indienen voorlopig concept-RES bij npRES
- Medio juni: Bestuurlijke vaststelling concept-RES
- 1 juli 2020: Indienen concept-RES (bestuurlijk vastgesteld)
- sept. 2020 – mrt 2021: Participatietraject / opstelling RES 1.0
- febr. 2021 – april 2021: Aanpassen concept-RES naar RES 1.0
- april 2021: Aanbieden RES 1.0 aan raden / start procedures m.b.t. vaststelling RES 1.0 door raden en PS
- juni 2021: Vaststellen RES 1.0 door raden en AB
- 1 juli 2021: Indienen RES 1.0

Binnen deze tijdslijn zijn op hoofdlijn de volgende concrete besluitvormingsstappen te voorzien:

- Een sondering van de concept-RES 1.0 en stukken daarnaartoe in de Achterhoekraad. De gemeente Montferland is voor dit soort gelegenheden expliciet uit te nodigen omdat de gemeente geen deel uit maakt van de raad. De Achterhoekraad fungeert daarbij informeel als een soort klankbordgroep;
- Per mijlpaal informerende presentaties in gemeenteraden of aan raadsleden (buiten officiële raadsvergaderingen om);
- Per mijlpaal presentaties over de RES en de voortgang ervan aan colleges;
- Ambtelijk akkoord op de concept-RES in de projectgroep RES;
- Bestuurlijk akkoord door de wethouders duurzaamheid en ruimtelijke ordening;
- Een positief advies vanuit de stuurgroep RES aan de colleges over de concept-RES 1.0;
- Behandeling(sprocedure) in colleges, raden, staten en AB.

5 Personele capaciteiten en financiën

5.1 Capaciteitsraming personeel, inhuur en uitbesteding

Een capaciteitsraming voor medewerkers in een complex project als de opstelling van de Achterhoekse energiestrategie is lastig te maken. Er zal sprake zijn van personeel unies, een en dezelfde persoon vervult tegelijkertijd meerdere rollen. Ook zal een en dezelfde persoon zitting kunnen hebben in meerder werkgroepen en overleggerma.

Als basis voor een raming van de personele inzet wordt aangesloten bij de aangeduide rollen en functies binnen de werkorganisatie.

Aangenomen wordt dat het waterschap, de provincie en Liander zelf capaciteitsramingen voor bijdragen aan de RES-sen hanteren.

De inzet wordt *geraamd* in gemiddelde inzet per week voor de periode september 2020 t/m maart 2021. In maart moet de RES 1.0 zijn afgerond zodat daarna de inhoudelijke werkzaamheden aan de RES 1.0 komen te vervallen. In april starten de besluitvormingsprocedures binnen overheden

Raming tijdsinzet medewerkers werkorganisatie RES

Functies	Uren / week gemiddeld
Programmaleider RES	36
Programmasecretaris RES	32
Overige medewerkers kerngroep	8 - 16
Communicatieadviseur	16
Projectleider werkgroep / deelnemers projectgroep	8 - 16
Medewerkers werkgroepen	4 - 8

Via kleinere uitbestedingen kunnen deelvragen worden beantwoord. Op dit moment is nog geen gestoken beeld te geven van welke onderwerpen hoe kunnen worden uitbesteed. Dit zal binnenkort werkenderwijs duidelijk worden.

Wel wordt gebruik gemaakt van het provinciale aanbod om een extern bureau in te zetten om ruimtelijk functionele analyses mede te begeleiden.

5.2 Financieringsmogelijkheden

Om de werkzaamheden aan de RES te kunnen financieren zijn diverse geldstromen beschikbaar.

Deze zijn achtereenvolgens:

- Provinciale bijdrage voor de aanstelling van een RES-coördinator (programmaleider RES) (in voorzien)
- Eigen gemeentelijke bijdragen a € 8.000,- per gemeente ten behoeve van de opstelling van de RES (totaal € 64.000,-); *Deze bijdragen zijn op d.d. 09 – 07 – 2020 nog niet verwezenlijkt en net opgenomen in de begroting.*
- Rijksbijdrage ten behoeve van de procesvoering rond de RES (verdeeld over 3 jaar € 909.366,- na verrekening BTW).

Totaalbedrag incl. cap 1 jaar	Totaalbedrag incl. cap 3 jaar	BTW over 3 jaar	Uitkering, na verrekening BTW
€ 316.852	€ 950.556	€ 41.191	€ 909.366

5.3 Financiële uitputting

Bij de start van het traject naar de RES 1.0 d.d. 1 juli 2020 is de financiële stand van zaken de volgende:

	Totaal	2019	2020	2021
Begroting	1.039.000	48.500	636.500	354.000
Restant (incl. lopende verplichtingen)	527.213	3.333	234.163	354.000

Het overgrote deel van de bestedingen betreft tot nu toe de inhuur van personeel.

6 Communicatie

6.1 Communicatie algemeen

Communicatie is een uiterst belangrijk instrument om de werkzaamheden aan de Achterhoekse energiestrategie in te bedden in de bredere context.

Het doel van communicatie is om alle belanghebbenden (iedereen en elke organisatie) de mogelijkheid te geven zich op de hoogte te stellen van ontwikkelingen rond de RES 1.0, de stappen die daarvoor gezet worden, de betekenis daarvan voor mensen en organisaties en de invloed en betrokkenheid die men kan zoeken op en bij het RES-proces. Een gedegen communicatie vormt zo een achtergrond waartegen diverse activiteiten in het juiste perspectief kunnen worden gezien.

Communicatie vindt al actief plaats binnen de eigen gemeenten waar het gaat om concrete projecten voor de realisatie van de productie van duurzame energie en beleidsontwikkeling op het gebied van duurzame energie.

Centraal in de communicatie rond de RES staat dan ook het afstemmen, coördineren en uitlijnen van de overall communicatie rond duurzame energie en het expliciet maken hoe de diverse initiatieven zich tot elkaar verhouden. Inwoners en andere stakeholders moeten ondanks de bomen het bos kunnen blijven zien.

De Achterhoekse gemeenten staan dan ook voor de uitdaging om een transparante, eenduidige communicatie binnen de regio tot stand te brengen. Dit betekent dat bij voorkeur een regionale kernboodschap wordt ontwikkeld als anker voor communicatieactiviteiten vanuit gemeenten.

Ook dient een gedegen communicatie een heldere context neer te zetten waarbinnen diverse procesmatige stappen en participatie-activiteiten kunnen worden gepositioneerd.

Rond communicatie voor de RES Achterhoek is daarmee een heldere meerjarige communicatiestrategie uit te werken waarbinnen de inzet van een veelheid aan communicatiemiddelen effectief kan plaats vinden.

Hiermee is al een aanzet gemaakt met de volgende activiteiten:

- De kernboodschap voor de RES is geformuleerd;
- De kernwaarden over hoe we in de Achterhoek samenwerken aan de RES zijn opgesteld;
- Q&A's zijn opgesteld;
- Er is een website rond de RES Achterhoek ingericht (www.resachterhoek.nl);
- Er wordt frequent een nieuwsbrief verzonden naar betrokken overheden en externe stakeholders.

4.2 Overlegstructuren van bijzonder belang voor de communicatie over de RES

Enkele overlegplatforms zijn in het bijzonder te noemen¹:

De Achterhoekraad

De Achterhoekraad, samengesteld uit de raadsleden uit alle fracties die in de regiogemeenten vertegenwoordigd zijn, is uitstekend geschikt als *klankbordgroep* waarin procesgang en (tussen)resultaten met betrekking tot de RES 1.0 kunnen worden gesondeerd. Door expliciet de reacties vanuit de raad aan te horen en te begrijpen, kan het RES-proces en het product zo worden samengesteld, dat het inhoudelijk en qua draagvlak / acceptatie anticipeert op de politieke besluitvorming hierover.

¹ Deze maken geen deel uit van de projectorganisatie RES-Achterhoek.

De raadsleden van de gemeente Montferland zijn voor dit soort gelegenheden expliciet uit te nodigen omdat de gemeente geen deel uit maakt van de raad.

Het bestuurlijk overleg overheidspartners

In dit overleg komen (naast de RES) ook andere duurzaamheidsthema's aan de orde. Dit overleg is belangrijk omdat hierin door de besluitvormende overheidsorganisaties vanuit hun specifieke rol doorgedacht kan worden over de RES.

Dit overleg bestaat idealiter uit de bestuurders van de RES partners. Vanuit de gemeenten zijn idealiter naast de portefeuillehouders duurzaamheid ook de portefeuillehouders ruimtelijke ordening vertegenwoordigd.

Het DUCO-overleg

Dit regulier overleg is te gebruiken om resultaten en voortgang van het RES proces terug te koppelen.

7 Planning

Als los document is bij dit plan van aanpak een concept-planning voor de opstelling van de RES 1.0 bijgevoegd.

De planning is een deadline-planning waarin de diverse activiteiten qua doorlooptijd en (doorbroken) volgtijdelijkheid zo gepland zijn dat de deadline wordt gehaald.

Risico

Gezien de complexiteit van het beoogde resultaat, de te doorlopen procesvoering en de gezochte betrokkenheid van stakeholders is het risico op het niet halen van de planning reëel.

Een specifiek risico is de publicatie van het PBL-advies in februari 2021. Indien dit afwijkt van de met dit plan van aanpak ingezette koers is het niet reëel te veronderstellen dat eventueel noodzakelijke aanpassingen tijdig kunnen worden verwerkt in de RES 1.0. Dit zal dan in de fase daarna, richting RES 2.0 gebeuren indien het advies wordt overgenomen.

Bijlage 1 Werkopdrachten

Plan van aanpak RES 1.0 Achterhoek: Onderdeel 'Opdrachten werkgroepen'

Door: Programmaleider RES
 Datum: 8 juli 2020
 Status: Concept 3.0

1 Introductie

De navolgende werkopdrachten beschrijven de diverse werkzaamheden en de op te leveren (deel)producten die in het kader van de RES 1.0 aan de orde zijn.

De inhoud van de werkopdrachten is een directe afgeleide van het RES afwegingskader, onderdeel van de Handreiking RES 1.0, dat criteria geeft voor de inhoud van de RES 1.0 en de wijze waarop dat product tot stand zou moeten komen. Het formeren van de vier werkgroepen Ruimte, Elektriciteit, Warmte en Communicatie en participatie is gebaseerd op de hoofdthema's voor de RES zoals die in de handreiking zijn neergezet.

2 Werkopdrachten

Opdracht werkgroep Ruimte	
Doel:	<p>Het doel van de werkgroep is om er zorg voor te dragen dat over de RES 1.0 kan worden besloten op basis van afdoende ruimtelijk-functionele informatie.</p> <p>De werkgroep levert de inhoudelijke bijdrage aan de RES 1.0 met betrekking tot de ruimtelijke lokalisering van windturbines en/of zonneparken in de Achterhoek in relatie tot andere ruimtelijk relevante vraagstukken en kansen die in de Achterhoek spelen.</p> <p>De activiteiten en (deel)producten van de werkgroep maken bestuurlijke besluitvorming mogelijk mbt de inhoud van de RES 1.0 waar het de ruimtelijke aspecten van de RES 1.0 betreft.</p>
Nadere omschrijving:	<p>In de werkgroep worden alle inhoudelijke discussies gevoerd die bijdragen aan besluitvorming over de inhoud van de RES 1.0 mbt zoekgebieden voor de productie van duurzame energie en de daaronder liggende argumentatielijnen. Deze werkgroep vervult een centrale inhoudelijke rol in het werktraject naar de RES 1.0.</p> <p>De werkgroep:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stuurt de ruimtelijke analyses tbv de RES 1.0 aan; • Geeft vorm daaraan en formuleert waar nodig opdrachten voor uit te besteden werkzaamheden; • Fungeert als begeleidingsgroep voor het externe bureau dat deze analyses uitvoert; • Geeft de inhoudelijke thema's en vraagstukken aan die in overleg met stakeholders moeten worden besproken / aangepakt; • Participeert in de diverse sessie met stakeholders rond deze vraagstukken; • Levert de elders in deze opdrachtoomschrijving benoemde deelproducten op met daarin <i>concrete tekstbijdragen tbv de RES 1.0</i>. <p>De werkgroep komt regelmatig bijeen. De indicatieve frequentie van bijeenkomsten is 2 a 4 keer per maand.</p>

<p>Te leveren product / deelproducten / eindproduct:</p>	<p>De werkgroep levert de volgende samenhangende deelproducten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een beoordeling van deze concept-opdracht en suggesties voor verbetering / aanvulling van de opdracht tot een finale versie; • Een <i>beknopt</i> activiteitenplan waarmee de opdracht wordt opgepakt; • Een gecompleteerde inventarisatie van informatiemateriaal dat kan worden ingezet om de opdracht uit te voeren; • De finale ruimtelijke onderlegger voor de Achterhoek (samenvattende beschrijving RODE-beleid) waarop de RES 1.0 wordt gebaseerd; • Een rapportage over kansen voor de koppeling van de productie van duurzame energie aan (de aanpak / oplossing van) andere vraagstukken in de Achterhoek en aanbevelingen over het oppakken van deze kansen; • Een of meer daarop gebaseerde ruimtelijke voorstellen voor de lokalisering van de productie van duurzame energie in de Achterhoek; • Een voorstel voor afweging van deze alternatieven; • Beschrijving van de integrale afweging die bij het bod is gemaakt tussen de doelen kwantiteit, ruimtegebruik, maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak en energiesysteemefficiëntie. • Een eind-advies over het ruimtegebruik voor de productie van duurzame energie dat in de RES 1.0 wordt overgenomen. Dit betreft concrete tekstvoorstellen die input zijn voor het document RES 1.0. <p>Twee separate deelproducten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een advies over de omgang met milieu-effectrapportage in het kader van de realisatie van de RES; • Een advies over de regio-specifieke ruimtelijke borging van de RES 1.0. <p>In de deelproducten moeten teksten mbt de volgende aandachtspunten (direct afkomstig uit het afwegingskader RES herkenbaar terugkomen):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beschrijving van de wijze waarop de regio omgaat met zuinig en zoveel mogelijk meervoudig ruimtegebruik. Onderdelen kunnen zijn: functiecombinaties, voorkeursvolgorde zon, clustering, ruimtelijke energiesysteemefficiëntie, benutting warmtebronnen, minimaal ruimtegebruik. • Beschrijven hoe de regio opgaves en investeringen in de energietransitie combineert met andere opgaven. Onderdelen kunnen zijn: inventarisatie andere relevante opgaven en nieuwe warmteontwikkelingen • Beschrijving hoe de regio is omgegaan met het verbinden van vraag en aanbod. Onderdelen kunnen zijn: energievraag en –aanbod, nieuwe ontwikkelingen en combinatie met energie-infrastructuur. • Beschrijving hoe de regio omgaat met gebieds-specifieke kenmerken. Onderdelen kunnen zijn: effecten regionale aandeel op landschap, effecten ondergrond, specifieke kansen op beoogde plekken voor zon, wind, en alternatieve warmtebronnen. • Beschrijving eventuele overige ruimtelijke principes. • Huidige ruimtelijke kaders inclusief eventuele conflicten in beleid en regionaal bod. • Beschrijving uitwerking ruimtelijke kaders. • Beschrijving hoe RES naar omgevingswet instrumenten 2021 en vergunningen 2025 wordt vertaald. Beschrijving benutting gronden gemeenten, provincies, waterschappen en rijks vastgoed houdende diensten.
<p>Beschikbare input:</p>	<p>De volgende input (niet uitputtend) is van belang:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het regionale bod van 1,35TWh; • De 'energiemixtool' (nog uit te ontwikkelen) • De gemeentelijke ruimtelijke beleidskaders voor de productie van duurzame energie; • De vergelijkbare provinciale beleidskaders; • De (concept)-studie 'Ruimtelijke 'check' op de concept-RES, HNS, 28 mei 2020 • Het afwegingskader RES 1.0 uit de Handreiking RES 1.1

Randvoorwaarden:	Tijdens haar werkzaamheden en de vormgeving van de inhoudelijke output houdt de werkgroep rekening met de relevante wegingscriteria uit het Afwegingskader RES De verwerking van minimaal 1 doorrekening door Liander van de effecten op het netwerk als gevolg van de ruimtelijke alternatieven die de werkgroep formuleert.
Raakvlakken en afstemmingsnoodzaak	De volgende raakvlakken zijn aan de orde: <ul style="list-style-type: none"> • Het wegingscriterium 'bestuurlijk & maatschappelijk draagvlak'; • Het wegingscriterium 'energiesysteemefficiëntie'. Deze werkgroep zoekt iig de inhoudelijke afstemming met de werkgroepen: <ul style="list-style-type: none"> • Elektriciteit; • Communicatie & participatie;
Planning activiteiten:	De planning is nog in detail uit te werken. <ul style="list-style-type: none"> • Eind augustus begin september zijn de eerste ruimtelijke analysesessies met stakeholders te organiseren. Voor die tijd moet de werkgroep zijn geïnstalleerd. • Het eindproduct is op te leveren uiterlijk januari 2021.
Samenstelling werkgroep:	Deze werkgroep heeft bij voorkeur een multidisciplinaire samenstelling. Iig nemen medewerkers ruimtelijke ordening en duurzaamheid van gemeenten deel aan deze werkgroep. Denkbaar is dat medewerkers van Liander en WRIJ op ad hoc basis worden uitgenodigd. De indicatieve omvang van de werkgroep is vijf personen. Daarnaast is het mogelijk dat medewerkers van bijvoorbeeld de LTO of een 'groene' organisatie als Natuurmonumenten bijdragen levert aan de werkgroep.
Trekker werkgroep:	PM
Werkbudget:	PM
Externe ondersteuning	De werkgroep kan gebruik maken van de externe ondersteuning door mogelijk gemaakt door de provincie Gelderland.

Opdracht werkgroep Elektriciteit

Doel:	Het doel van de werkgroep is om er zorg voor te dragen dat over de RES 1.0 kan worden besloten op basis van afdoende en juiste elektriciteitsgegevens. Daartoe draagt de werkgroep zorg voor: <ul style="list-style-type: none"> • De verzameling, actualisering en inzichtelijk maken van inhoudelijke informatie over elektriciteit zodat de RES 1.0 wordt gebaseerd op de meest recente inzichten; • Het met voldoende geografisch detailniveau, die een zichttermijn 2050 hanteert en integraal is (voor diverse sectoren), in beeld brengen van de vermogensontwikkelingen die daadwerkelijk worden gerealiseerd (denk aan onder meer borging in gemeentelijk beleid) waardoor Liander houvast heeft om investeringen in het netwerk in de lange termijn-planning te plannen. • Het voeden van de vormgeving van de RES 1.0 met dergelijke inhoudelijke expertise en informatie over elektriciteit; • Het duidelijk te maken in welk deel van de Achterhoekse behoefte aan duurzame elektriciteit via het RES-traject wordt voorzien en in welk deel via andere wegen moet worden voorzien.
Nadere omschrijving:	In de werkgroep worden alle inhoudelijke discussies gevoerd die bijdragen aan de realisatie van het regionale bod van 1,35TWh. Concreet draagt de werkgroep bij aan: <ul style="list-style-type: none"> • De brede inventarisatie van elektriciteitsgegevens die besluitvorming over (investeringen) in het elektriciteitsnetwerk onderbouwen;

	<ul style="list-style-type: none"> • Het vormgeven en beoordelen van / adviseren over de energiemix waarmee de Achterhoek het RES bod van 1,35 TWh kan realiseren; • Aanvullende informatieverzameling over hoe zon- op daken initiatieven verlopen, en nagaan welke impulsen te geven zijn om zeker te stellen dat deze projecten 0,35TWh op dak opleveren uiterlijk in 2030. • Het beoordelen / onderbouwen van locatiekeuzes voor de productie van duurzame energie en de consequenties daarvan voor de efficiëntie in het energiesysteem; • De netwerkimpact analyse die Liander uitvoert inzake ruimtelijke voorstellen voor de productie van duurzame energie; • De inhoudelijke aspecten van het streven om de duurzame energieproductie via 50% lokaal eigendom te laten plaatsvinden; • De elders in deze opdrachtschrijving benoemde deelproducten op met <i>daarin concrete tekstbijdragen tbv de RES 1.0.</i> <p>Om de langere termijn vermogensontwikkeling scherp te krijgen is het nodig om aan het begin van het werk richting RES 1.0 te inventariseren wat prognoses zijn voor de ontwikkeling van de elektriciteitsvraag vanuit relevante sectoren. Dit betekent dat inventarisatie nodig is van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planning nieuwbouwwoningen en utiliteitsbouw / uitbreidingen; • Verduurzaming bestaande woningen en utiliteitsgebouwen; • Zon op dak van particulieren (<15 kWp); • Planning bedrijventerreinen en beoogde / verwachte bedrijvigheid; • Vermogensontwikkeling in de industrie; • Vermogensontwikkelingen in de agrarische sector; • Vermogensontwikkelingen in de mobiliteitssector met bijzondere aandacht voor: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Prognoses mbt elektrisch rijden; ◦ Uitbreiding en ligging laadinfrastructuur (Denk hierbij aan de nationale Agenda Laadinfrastructuur NAL) • Voor zover bovenstaande ontwikkelingen (nog) niet aardgaslos zijn; de gasvraag per ontwikkeling; • Groen gas aanbod. <p>Deze werkgroep vervult een centrale (energie)-inhoudelijke rol in het werktraject naar de RES 1.0.</p> <p>Vanuit deze werkgroep wordt deelgenomen in de provinciale studie naar de efficiëntie van het elektriciteitsnetwerk.</p> <p>De werkgroep komt regelmatig bijeen. De indicatieve frequentie van bijeenkomsten is 2 a 4 keer per maand.</p>
<p>Te leveren product / deelproducten / eindproduct:</p>	<p>De werkgroep levert de volgende samenhangende deelproducten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een beoordeling van deze concept-opdracht en suggesties voor verbetering / aanvulling van de opdracht tot een finale versie; • Een <i>beknopt</i> activiteitenplan waarmee de opdracht wordt opgepakt; • Een gecompleteerde inventarisatie van informatiemateriaal dat kan worden ingezet om de opdracht uit te voeren; • Een overzicht van de geïnventariseerde verwachte vermogensontwikkeling in de Achterhoek; • Een onderbouwde energiemix; • Een rapportage over de wijze waarop de netwerkimpactstudie(s) van Liander hebben doorgewerkt in de afwegingen omtrent de RES 1.0; • Een rapportage over de restopgave voor de productie van duurzame energie in de Achterhoek nader de RES 1.0 is geïmplementeerd; • Een plan van aanpak voor de realisatie van 0,35 TWh zon op dak; • Een plan van aanpak voor het invullen van ambitie voor 50% lokaal eigendom; <p>In de deelproducten moeten teksten mbt de volgende aandachtspunten (direct afkomstig uit het afwegingskader RES herkenbaar terugkomen:</p>

	<p>Mbt samenvatting van het regionaal bod voor de opgave <i>hernieuwbaar op land</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aangeven onder welke randvoorwaarden een hoger bod mogelijk gemaakt kan worden. • Overzicht van afspraken over de uitvoering van projecten en het tijdpad met de vertaling van de plannen naar het omgevingsbeleid. • Beschrijving van de integrale afweging die bij het bod is gemaakt tussen de doelen kwantiteit, ruimtegebruik, maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak en energiesysteemefficiëntie. <p>Verder mbt <i>kwantiteit elektriciteit</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe inzichten op het regionaal bod verwerken en aanpassingen onderbouwen. • De eventuele restopgave meenemen en vaststellen. • Concrete zoekgebieden per techniek en nadere uitwerking onderbouwing. • Nieuwe inzichten voor de zoekgebieden verwerken en aanpassingen onderbouwen. <p>Mbt <i>energie systeem efficiëntie</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inzicht in energievraag- en aanbod duurzame opwek en gebouwde omgeving. • Beschrijf hoe deze op elkaar zijn afgestemd. • Beschrijf indien mogelijk de ontwikkeling van andere sectoren en eventuele synergievoordelen. • Beschrijf de verschillende oplossingsrichtingen en de onderlinge verschillen in effectiviteit (in kosten, ruimtebeslag en planning). • Beschrijf de maatschappelijke kosten van het regionaal bod. • Beschrijf het ruimtebeslag van de infrastructuur oplossingen en geef aan hoe hier ruimtelijk rekening mee wordt gehouden. • Beschrijf de planning van infrastructuur aanpassingen en hoe die zich verhouden tot regionale plannen. • Beschrijf hoe met andere regio's over energiestromen en interregionale effecten is afgestemd. • Beschrijving hoe relevante partijen zoals financiers, producenten, installateurs en afnemers betrokken zijn + Beschrijving of plannen voor o.a. de marktpartijen aantrekkelijk genoeg zijn om te realiseren. • Stel een overzicht op van benodigde (overheids) investeringen.
Beschikbare input:	<p>De volgende input (niet uitputtend) is van belang:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De notitie 'Regionale energiestrategie en elektriciteitsnetwerk', 02 - 06 – 2020, programmaleider RES Achterhoek • Basisinformatie over energie-infrastructuur, 15 maart 2019, Netbeheer Nederland • Impact van concept RES scenario's op de elektriciteits- en gasinfrastructuur RES regio Achterhoek, ca. ca. mei 2020, Netbeheer Nederland, Liander, Tennet • Optimale zon-wind mix: Maximaal duurzame stroom zonder stationsuitbreiding, 19-3-2020, Qirion Energy Consulting, [redacted] en [redacted] • RES netimpact bepalen werkproces (Powerpointpresentatie) , 12-09-2019, Netbeheer Nederland • Doorrekening Netbeheerder t.b.v. RES-product 'impact op netinfrastructuur' (Powerpointpresentatie), 18-02-2020, Liander, [redacted] • Het regionale bod van 1,35TWh; • De 'energiemixtool'; • Doorrekening energiemix Achterhoek, 16-04-2020, Over Morgen [redacted] • De cijfers uit de Achterhoek Agenda • De UitvoeringsAgenda Achterhoek (UAA); • Monitoringscijfers mbt voortgang UAA; • De Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL) • Het regionale en provinciale mobiliteitsbeleid • Factsheet 50% lokaal eigendom (natuur & milieufederaties) • Het afwegingskader RES 1.0 uit de Handreiking RES 1.1.

Randvoorwaarden:	Tijdens haar werkzaamheden en de vormgeving van de inhoudelijke output houdt de werkgroep rekening met het wegingscriterium elektriciteit en bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak (onderdeel 'participatie door eigendom').
Raakvlakken en afstemmingsnoodzaak	De volgende raakvlakken zijn aan de orde: Deze werkgroep zoekt iig de inhoudelijke afstemming met de werkgroepen: <ul style="list-style-type: none"> • Ruimte • Communicatie en Participatie • Warmte
Planning activiteiten:	De werkzaamheden starten eind augustus 2020. De deelproducten met uiterlijk in januari 2021 worden opgeleverd. Verdere detailplanning PM.
Samenstelling werkgroep:	Deze werkgroep heeft bij voorkeur een multidisciplinaire samenstelling. Iig zijn in de werkgroep vertegenwoordigd: <ul style="list-style-type: none"> • Liander; • Medewerkers (energie)transities van gemeenten; • ██████████ De omvang van de werkgroep is 4 max 5 medewerkers. Deelname aan of het leveren van bijdragen aan deze werkgroep door bijvoorbeeld een koepelorganisatie vanuit het bedrijfsleven of energiecorporaties is goed denkbaar.
Trekker werkgroep:	PM Wellicht een externe PL?
Werkbudget:	PM
Externe ondersteuning	De werkgroep kan gebruik maken van de externe ondersteuning door: <ul style="list-style-type: none"> • Over Morgen: doorrekenen energiecijfers met ETM • Liander: doorrekenen van effecten van ruimtelijke voorstel en energiemixen op het netwerk

Opdracht werkgroep Warmte

Doel:	Het doel van de werkgroep is om er zorg voor te dragen dat over de RES 1.0 kan worden besloten op basis van afdoende en juiste warmtegegevens.
Nadere omschrijving:	In de werkgroep worden alle inhoudelijke discussies gevoerd die bijdragen aan besluitvorming over de inhoud van de RES 1.0 mbt het onderwerp warmte. De werkgroep heeft als voornaamste doel om de RSW door te ontwikkelen van analysehoofdstuk naar uitvoeringshoofdstuk. Concreet draagt de werkgroep zorg voor: <ul style="list-style-type: none"> • Een inhoudelijke begeleiding van haalbaarheidsonderzoeken warmte die de provincie Gelderland laat uitvoeren; • Het verschaffen van meer inzicht in het krachtenveld (stakeholders en hun potentiële bijdragen) rondom duurzame warmte; • De verdere concretisering van de Regionale Structuur Warmte (RSW). • Het doorvertalen van de RSW naar de Transitievisies warmte van gemeenten; • Het verzorgen van regionale afstemming van TvW's van de verschillende gemeenten De werkgroep komt regelmatig bijeen. De indicatieve frequentie van bijeenkomsten is 2 a 4 keer per maand.
Te leveren product / deelproducten:	De werkgroep levert de volgende samenhangende deelproducten: <ul style="list-style-type: none"> • Een beoordeling van deze concept-opdracht en suggesties voor verbetering / aanvulling van de opdracht tot een finale versie; • Een <i>beknopt</i> activiteitenplan waarmee de opdracht wordt opgepakt; • Een gecompleteerde inventarisatie van informatiemateriaal dat kan worden ingezet om de opdracht uit te voeren; • Een rapportage met updates indien nodig / zinvol van de RSW.

	<p>In de deelproducten moeten teksten mbt de volgende aandachtspunten (direct afkomstig uit het <i>afwegingskader RES</i> herkenbaar terugkomen):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mbt de samenvatting van de Regionale Structuur Warmte. <ul style="list-style-type: none"> ○ Hierbij aangeven onder welke randvoorwaarden het gebruik van aanvullende bronnen mogelijk gemaakt kan worden. ○ Beschrijving van hoe de RES en de Transitievisies Warmte interacteren en welke partijen betrokken zijn. • Mbt het criterium Kwantiteit warmte: <ul style="list-style-type: none"> ○ Inzicht in huidige en mogelijk toekomstige beschikbare bronnen, omvang van de bronnen en verwachting wat betreft beschikbaarheid van de bronnen. ○ Overzicht van de huidige (en zover bekend toekomstige) warmtevraag; breder dan de gebouwde omgeving. ○ Beschrijving van brongebruik en regionale infrastructuur. ○ Geef een beschrijving van: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Stakeholders ▪ Planning ▪ Kansen en knelpunten
Beschikbare input:	<p>De volgende input (niet uitputtend) is van belang:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De huidige (concept) RSW; • De warmtestudie van RHDHV (maart 2020); • De haalbaarheidsstudies die reeds zijn uitgevoerd of komende periode worden uitgevoerd; • De warmteatlas • De IPO Nationale Routekaart Restwarmte • Het afwegingskader RES 1.0 uit de Handreiking RES 1.1
Randvoorwaarden:	<p>Tijdens haar werkzaamheden en de vormgeving van de inhoudelijke output houdt de werkgroep rekening met het wegingscriterium 'warmte'.</p>
Raakvlakken en afstemmingsnoodzaak	<p>De volgende raakvlakken zijn aan de orde:</p> <p>Deze werkgroep zoekt iig de inhoudelijke afstemming met de werkgroepen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elektriciteit • Communicatie en Participatie
Planning activiteiten:	<p>De werkzaamheden starten juli – begin augustus 2020. De deelproducten moeten uiterlijk in januari 2021 worden opgeleverd.</p> <p>Verdere detailplanning PM.</p>
Samenstelling werkgroep:	<ul style="list-style-type: none"> • [REDACTED] • [REDACTED] • [REDACTED] • [REDACTED] <p>Mogelijk zijn private organisaties ook geïnteresseerd in het leveren van bijdragen. Dit is zeker mogelijk.</p>
Trekker werkgroep:	[REDACTED] (?)
Werkbudget:	PM
Externe ondersteuning	De werkgroep kan gebruik maken van de externe ondersteuning door

Opdracht werkgroep Communicatie & Participatie

Doel:	Het doel van de werkgroep is bij te dragen aan een tijdig en adequaat verloop van het participatie proces rond de totstandkoming van de RES 1.0 waarin stakeholders zo goed mogelijk hun bijdragen hebben kunnen leveren.
-------	---

	Dit participatieproces is met name gefocust op de ruimtelijk-functionele analyses tbv ruimte voor de productie van duurzame energie.
Nadere omschrijving:	<p>De werkgroep levert een met name procesmatige bijdrage aan de RES, door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een strategie te ontwikkelen cq uit te voeren voor het meenemen van en meedenken door bewoners over de inhoud van de RES; - Het vervullen van een coördinerende en faciliterende rol voor het uitvoeren van deze bewonersparticipatie; - Het plannen, voorbereiden en coördineren van bijeenkomsten met georganiseerde stakeholders; - Het coördineren van bijeenkomsten met inwoners waarbij gemeenten het voortouw hebben. - Het (door)ontwikkelen van een strategie om de RES als proces en product neer te zetten en aan anderen kenbaar te maken. <p>De werkgroep Communicatie & Participatie werkt op drie sporen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bewonersparticipatie; - Stakeholderparticipatie; - Communicatie met stakeholders en belanghebbenden. <p>De werkgroep heeft een strategische, coördinerende en faciliterende rol. De inhoudelijke component wordt door de andere drie werkgroepen ingebracht.</p> <p>De werkgroep:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Assisteert de werkgroep ruimte bij de vormgeving van de relatie tussen de aanpak van inhoudelijke ruimtelijke vraagstukken en participatie-activiteiten daaromheen; • Geeft vorm daaraan en formuleert waar nodig opdrachten voor uit te besteden werkzaamheden waarbij participatie aan de orde is; • Fungeert (mede) als begeleidingsgroep voor het externe bureau dat deze participatie-activiteiten uitvoert; <p>De werkgroep komt regelmatig bijeen. De indicatieve frequentie van bijeenkomsten is 2 a 4 keer per maand.</p>
Te leveren product / deelproducten:	<p>De werkgroep levert de volgende samenhangende deelproducten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een beoordeling van deze concept-opdracht en suggesties voor verbetering / aanvulling van de opdracht tot een finale versie; • Een <i>beknopt</i> activiteitenplan waarmee de opdracht wordt opgepakt; • Een gecompleteerde inventarisatie van informatiemateriaal dat kan worden ingezet om de opdracht uit te voeren; • Een strategie over hoe op regionaal niveau kan worden omgegaan met bewonersparticipatie; • Een doorontwikkelde communicatiestrategie en communicatiekalender; • Een planning van de volgtijdelijk participatie- en communicatie-activiteiten als afgeleide van de inhoudelijk vraagstukken en thema's die langs participatieve weg moeten worden aangepakt; • Een rapportage van de wijze waarop stakeholders bij de totstandkoming van de RES 1.0 zijn betrokken; <p>In deze rapportage moeten teksten mbt de volgende aandachtspunten (direct afkomstig uit het <i>afwegingskader RES</i> herkenbaar terugkomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beschrijving regionale samenwerking tussen provincie, gemeenten en waterschap(pen) en de betrokkenheid van het rijk + afspraken uitvoering RES 1.0; • Beschrijving hoe de netbeheerder is betrokken en welke analyses zijn uitgevoerd; • Beschrijving hoe de bestuurders en de volksvertegenwoordigers zijn betrokken en hoe ze staan ten opzichte van de RES; • Beschrijving hoe inwoners, maatschappelijke organisaties en marktpartijen zijn betrokken in het RES-proces, waaronder bij ruimtelijke afwegingen + een overzicht van de afspraken over betrokkenheid van maatschappelijke organisaties bij de uitvoering van de RES • Plan van aanpak om streven 50% lokaal eigendom in uitvoering te halen (onderdeel participatie) • Afspraken over verbinden proces aan andere transities.

Beschikbare input:	<p>De volgende input (niet uitputtend) is van belang:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het communicatieplan van de RES-Achterhoek • Het plan van aanpak concept-RES en bijbehorende planning; • De uitgevoerde stakeholderanalyse • De toolkit van npRES • Het afwegingskader RES 1.0 uit de Handreiking RES 1.1
Randvoorwaarden:	Tijdens haar werkzaamheden en de vormgeving van de inhoudelijke output houdt de werkgroep rekening met het wegingscriterium 'Bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak'.
Raakvlakken en afstemmingsnoodzaak	<p>De volgende raakvlakken zijn aan de orde:</p> <p>Deze werkgroep zoekt met name de inhoudelijke afstemming met de werkgroepen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ruimte • Elektriciteit
Planning activiteiten:	<p>De werkzaamheden starten juli – begin augustus 2020. De deelproducten moeten uiterlijk in januari 2021 worden opgeleverd.</p> <p>Verdere detailplanning PM.</p>
Samenstelling werkgroep:	<p>Aan de werkgroep nemen deel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De medewerker communicatie RES Achterhoek • Enkele communicatiemedewerkers van gemeenten; • Communicatiemedewerkers provincie en waterschap • Een inhoudelijk medewerker <p>Verder is het goed denkbaar dat een participatie specialist van bijvoorbeeld de Gelderse milieufederatie en/of een energiecorporatie bijdraagt aan de werkzaamheden van de werkgroep.</p>
Trekker werkgroep:	
Werkbudget:	PM
Externe ondersteuning	PM

Samenvatting informatiebijeenkomsten voor raads-, staten- en AB-leden op 25 november en 30 november 2020 19.30 – 21.00 uur

(De gestelde vragen tijdens de bijeenkomsten zijn verwerkt in deze samenvatting)

Van wie is de RES?

De RES is een instrument om te komen tot een gezamenlijke aanpak voor de opwekking van duurzame energie en het warmteverdelingsvraagstuk. De acht gemeenten, Waterschap Rijn en IJssel en de provincie Gelderland zijn eigenaar van de RES Achterhoek en dienen deze in bij het Rijk op 1 juli 2021. De netbeheerder Liander is partner in deze opgave.

De projectorganisatie werkt in opdracht van de samenwerkende partners aan deze RES en is een (tijdelijke) uitvoeringsorganisatie zonder mandaat. De besluitvorming over de RES 1.0 ligt bij de gemeenteraden, de Provinciale Staten en het Algemeen Bestuur.

Het Akkoord van Groenlo, waarin de ambitie is vastgelegd om als regio in 2030 energieneutraal te zijn, is door de gemeenten vertaald in gemeentelijk beleid. De RES helpt de gemeenten om deze ambitie te realiseren.

Overkoepelend beeld van de RES'en

De RES wordt verdeeld over Nederland in 30 regio's opgepakt. Het gaat om nationale solidariteit; elke regio draagt bij aan de productie van duurzame energie, dat is de basis van het Klimaatakkoord als spelregel. We kunnen dus niet alles met wind op zee doen. Los nog van het feit dat de Noordzee daar te klein voor is.

Het Nationaal Programma (NP) RES coördineert namens het Rijk de 30 RES'en en is verantwoordelijk voor de samenhang daarin om te voorkomen dat het een 'lappendeken' van maatregelen wordt. In Gelderland vindt regelmatig overleg plaats tussen de zes RES-regio's om e.e.a. af te kunnen stemmen.

Samenwerking in de Euregio

Er worden pilots (los van de RES) gestart met een samenwerking in de Euregio op gebied van duurzame energie. Dat is nodig om te onderzoeken of en hoe die samenwerking verder tot stand kan komen gezien de verschillende kaders die de landen hanteren. We volgen de pilots en zijn benieuwd naar de uitkomsten.

Communicatie en participatie in de RES

De projectorganisatie ondersteunt de partners in de participatie en communicatie. Er worden verschillende werkbijeenkomsten georganiseerd voor maatschappelijke partijen, bedrijfsleven, (semi-)overheden en inwonersorganisaties om input op te halen voor de RES 1.0. Voor inwoners

worden aparte bijeenkomsten georganiseerd. De primaire verantwoordelijkheid voor participatie en communicatie over de energietransitie en de RES richting inwoners ligt bij de gemeenten. Reden is o.a. dat gemeenten dichterbij hun inwoners staan dan de projectorganisatie en gemeenten al veel langer bezig zijn met de energietransitie en daarvoor ook actief die inwoner opzoeken. Dat pad willen we niet doorkruisen.

In de RES 1.0 wordt kwalitatief aangegeven hoe en in welke mate inwoners en anderen betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van de RES. Opgemerkt wordt dat er eerst sprake moet zijn van draagvlak en dan van projectparticipatie, anders voelt participatie als het kopen van draagvlak. Draagvlak is een moeilijk begrip, wanneer is er sprake van draagvlak en kun je dat meten? Het gaat meer om het afwegen van belangen tussen opwekken van duurzame energie en die van de inwoners en andere sectoren als landbouw en natuur. Dit is niet anders dan de discussie die we met elkaar voeren over een nieuwbouwwijk of snelweg.

Een van de onderdelen in projectparticipatie is de financiële participatie. Daarnaast onderscheiden we procesparticipatie waarbij stakeholders van het begin af aan mee denken, meepraten en meedoen. Genoemd wordt het inzetten van ambassadeurs vanuit alle geledingen van de bevolking die de kar kunnen trekken, die mensen warm kunnen maken voor de energietransitie (ervaring met glasvezeltraject). Zie [hier enkele voorbeelden >>](#)

Lokaal eigendom

In het Energieakkoord is afgesproken dat we streven naar 50% lokaal eigendom. Dat betekent dat 50% van de windmolen of het zonnepark in handen komt van inwoners, maatschappelijke organisaties, et cetera. Dat kan op verschillende manieren en de initiatiefnemer zal daarop actie moeten nemen ([meer informatie >>](#)). Landelijk wordt onderzocht op welke manier dit kan worden vormgegeven en of overheden daarop kunnen sturen. Een deel van de overheden in de Achterhoek heeft dit al op een of andere wijze vormgegeven. De RES 1.0 bevat een voorstel voor een aanpak hiervoor.

Technisch inhoudelijk

Het rendement van windmolens wordt bepaald door o.a. de wind en de hoogte van de molen. In het algemeen geldt dat hoe hoger de molen, des te groter de opbrengst.

Waterstof is een transport-/opslagmiddel voor energie en is geen onderdeel van de RES. Agem gaat onderzoek doen naar de opslag van energie. Waterstof zou een deel van de oplossing kunnen zijn. Daar is nu nog geen rekening mee gehouden.

Energieneutraal

Energieneutraal betekent dat je net zo veel duurzame energie opwekt als er verbruikt wordt. Dat geldt zowel voor de elektriciteit die we gebruiken als voor de benodigde warmte (en koude). Er is een berekening gemaakt voor warmte en elektriciteit. De opgave voor elektriciteit is nu inzet in de RES 1.0. De gemeentelijke Warmtetransitieplannen gaan duidelijkheid geven in hoeverre ook voor het

verwarmen van gebouwen elektriciteit nodig is. Dit gaat een plek krijgen in het vervolg op de RES 1.0. Er zal in de toekomst meer elektriciteit nodig zijn als het gasgebruik wordt afgebouwd. Het bod van 1,35 TWh zoals opgenomen in de [concept-RES Achterhoek](#), zal op den duur niet voldoende zijn.

Van de 1,35 TWh is het streven om 0,35 met grootschalig zonnepanelen op dak te realiseren. Circa 0,2 TWh is al in het veld gerealiseerd. Resteert er nog 0,8 TWh dat vanaf nu tot 2030 gerealiseerd moet worden met zonnepanelen en wind in het veld. Daar zitten de plannen voor wind in Doetinchem en Berkelland nog niet bij in.

Relatie RES en gemeentelijk beleid

In de RES 1.0 stellen de gezamenlijke partners voorwaarden aan de inpasbaarheid van zonnepanelen en wind. Daarbij wordt rekening gehouden met het huidige beleid. De RES gaat uit van het regionaal perspectief om te voorkomen dat er in de Achterhoek een zogenaamde lappendeken ontstaat.

De plannen die er nu liggen, zijn gebaseerd op de Regionale Uitvoeringsagenda Energie Achterhoek (RUA). Met de RES worden de mogelijkheden om duurzame energie te produceren ook gezien in het licht van de ligging en capaciteit van het elektriciteitsnetwerk van Liander. Het kan dus zijn dat het huidige gemeentelijke beleid wordt verrijkt door de RES. Het is aan de politiek om daar over te besluiten. Dat gaat in stappen. Daar worden raads-, staten, en AB-leden in meegenomen door hun eigen organisaties.

Het bepalen van 'kansrijke gebieden', 'criteria' en 'randvoorwaarden' wordt met inbreng vanuit het maatschappelijke veld, het bedrijfsleven en de (semi-)overheden georganiseerd.

De criteria en randvoorwaarden worden in eerste instantie op hoofdlijnen geformuleerd. Per project wordt dit op lokaal niveau nader ingevuld.

Wat hebben raads-, staten en AB-leden nodig om een goede afweging te kunnen maken?

Informatie over nieuwe technologische ontwikkelingen. Er wordt in samenwerking met Liander een webinar georganiseerd over systeemefficiëntie en de rol van het netwerk hierin.

Meer informatie

- [RES Achterhoek >>](#)
- [Nieuwsbrief >>](#)
- [Nationaal Programma \(NP\) RES >>](#)
- [Klimaatakkoord >>](#)
- [Rol volksvertegenwoordigers in RES-proces >>](#)

Achterhoek

RES

Regionale
Energie
Strategie



Samen
d'ran!

Partners: Aalten • Berkelland • Bronckhorst • Doetinchem • Montferland •
Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Winterswijk i.s.m. provincie Gelderland,
waterschap Rijn en IJssel en netbeheerder Liander.

Informatiebijeenkomst RES 1.0

Voor raadsleden, statenleden, AB-leden en fractievolgers

25 en 30 november 2020

Programma en doel

Doel

Informereren over de RES en het RES-proces Achterhoek tot 1 juli 2021

Programma (19.30-21.00)

- Welkom en toelichting op programma
- De RES in de Achterhoek door Frans Langeveld en Frank Duenk
- Waar werken we naar toe en wat hebben we al gedaan? door [REDACTED]
- Wat doen we om tot een RES 1.0 te komen? door [REDACTED]
- Wat hebben jullie nodig?
- Afronding en sluiting

Werkwijze

- Microfoon op mute
- Tijdens presentaties vragen via de chat
- Tijdens vragenblokje met hand opsteken het woord vragen
- Niet tegelijk spreken
- Deelnemers op de publieke tribune zijn toehoorders

U ontvangt:

- Een samenvatting van de vragen die gesteld zijn (verslag)
- De presentatie
- Het Plan van Aanpak

Wat is de regionale energiestrategie?

- Eén van de maatregelen uit het klimaatakkoord
- 30 energieregio's
- Doel: 35 TWh (nationaal)
- Richt zich op het maken van regionale afspraken over het opwekken van duurzame energie
- Gefinancierd door Rijksoverheid en Provinciale overheden
- Een strategie is (nog) geen beleid



Wie is bestuurlijk verantwoordelijk voor de RES Achterhoek?

- Gemeenten:
 - Aalten
 - Berkelland
 - Bronckhorst
 - Doetinchem
 - Montferland
 - Oost Gelre
 - Oude IJsselstreek
 - Winterswijk
- Provincie Gelderland
- Waterschap Rijn & IJssel
- Liander is partner

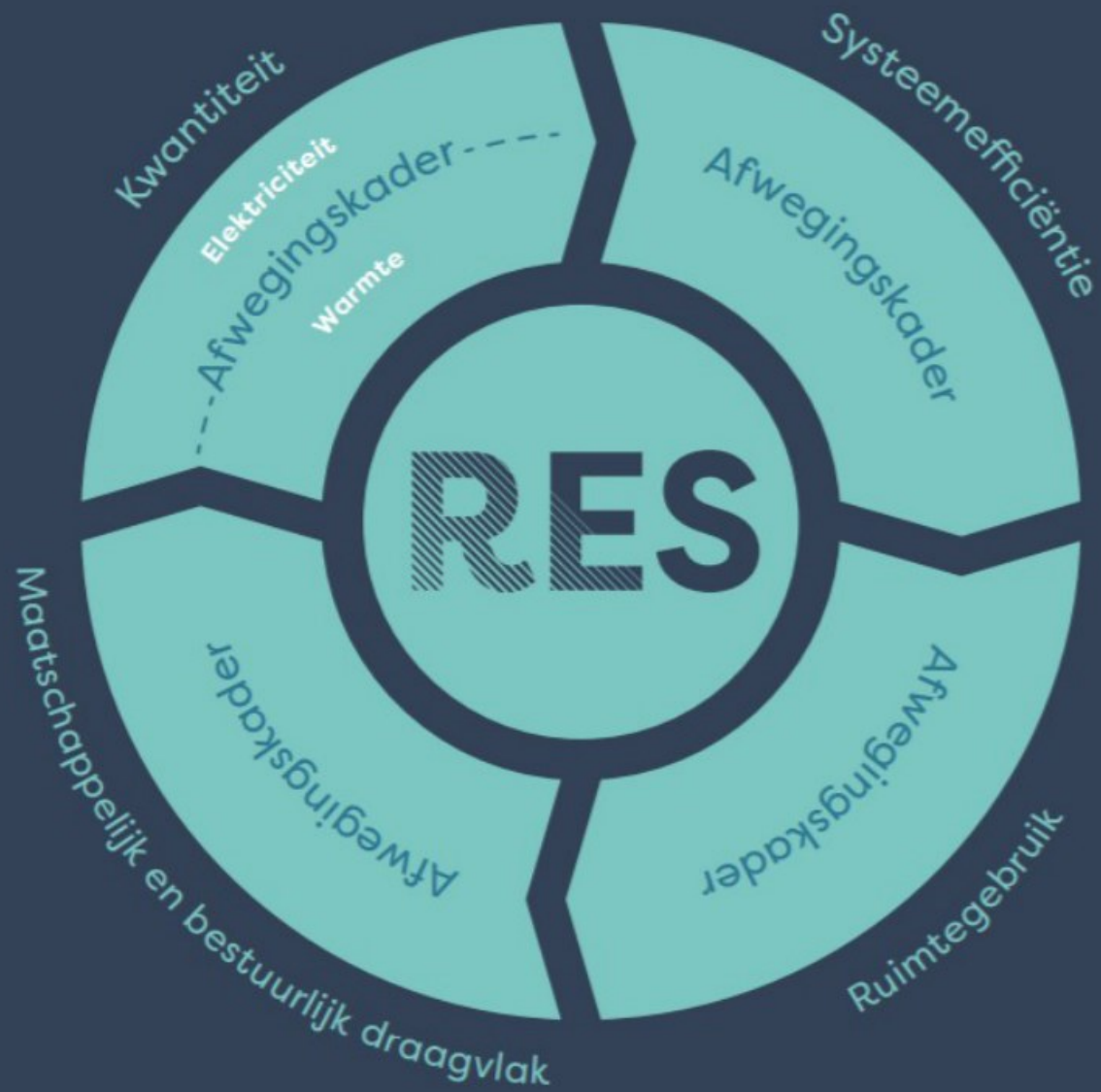
Achterhoek
RES Regionale
Energie
Strategie



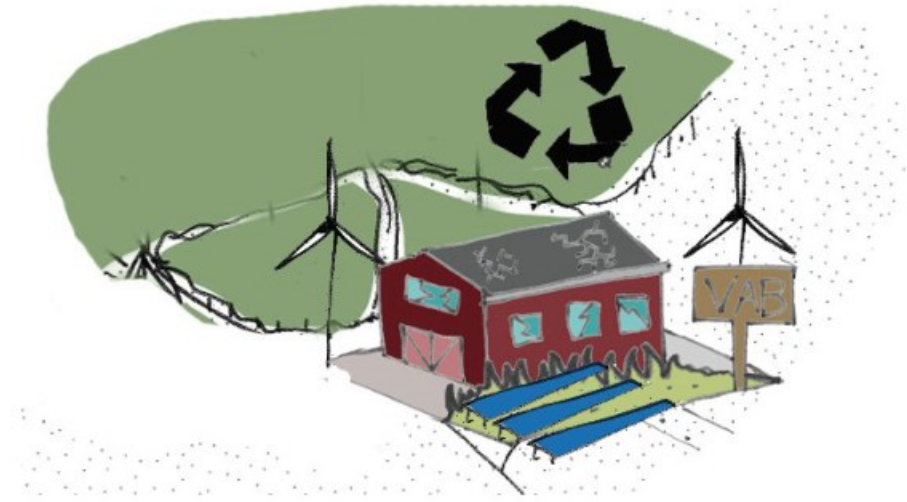
Wat komt er in een RES 1.0 te staan?

- Een regionaal bod: hoeveelheid op te wekken TWh elektriciteit in 2030
- Uitgesplitst in
 - % zon op dak
 - % zon op land
 - % wind
- Een selectie van kansrijke gebieden waarin deze elektriciteitsopgave kan worden ingevuld
- De randvoorwaarden, waaronder we dit acceptabel vinden
- Een strategie voor het verduurzamen van de warmtevoorziening
- Een uitvoeringsprogramma, waarin de RES in omgevingsbeleid wordt geborgd





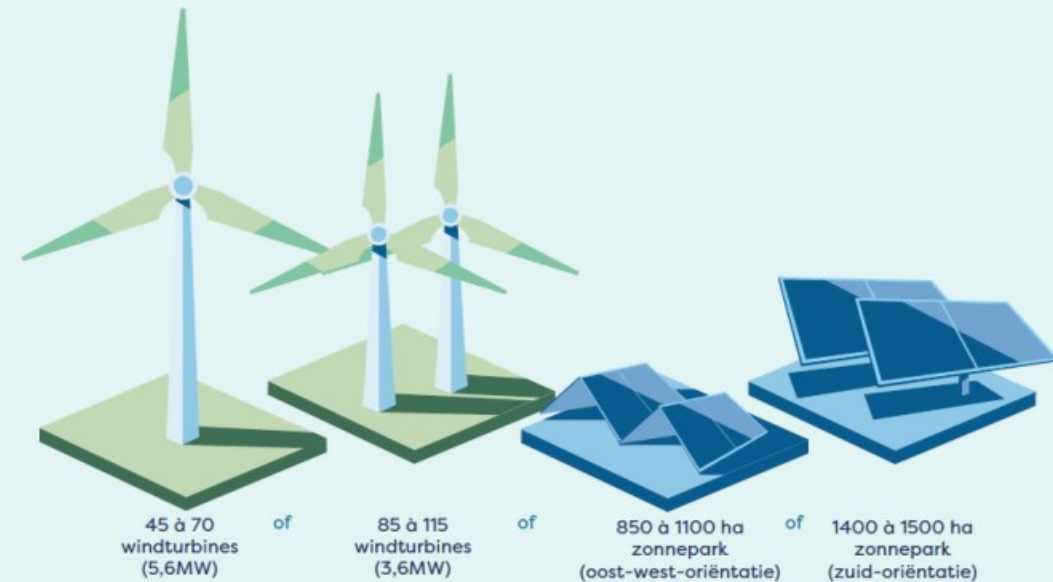
Hoe doen we dat?



Terugblik tot aan concept-RES 1 juli 2020

- Summier participatietraject februari - maart 2020
- Corona
- Bod 1,35 TWh = vigerend beleid
- Opstellen concept-RES
 - Eerste ruimtelijke en cijfermatige analyses;
 - Bevestiging bestaand beleid
 - In een 'RES-jasje'
 - Basis voor proces RES 1.0

1 TWh (Terawattuur) komt overeen met:

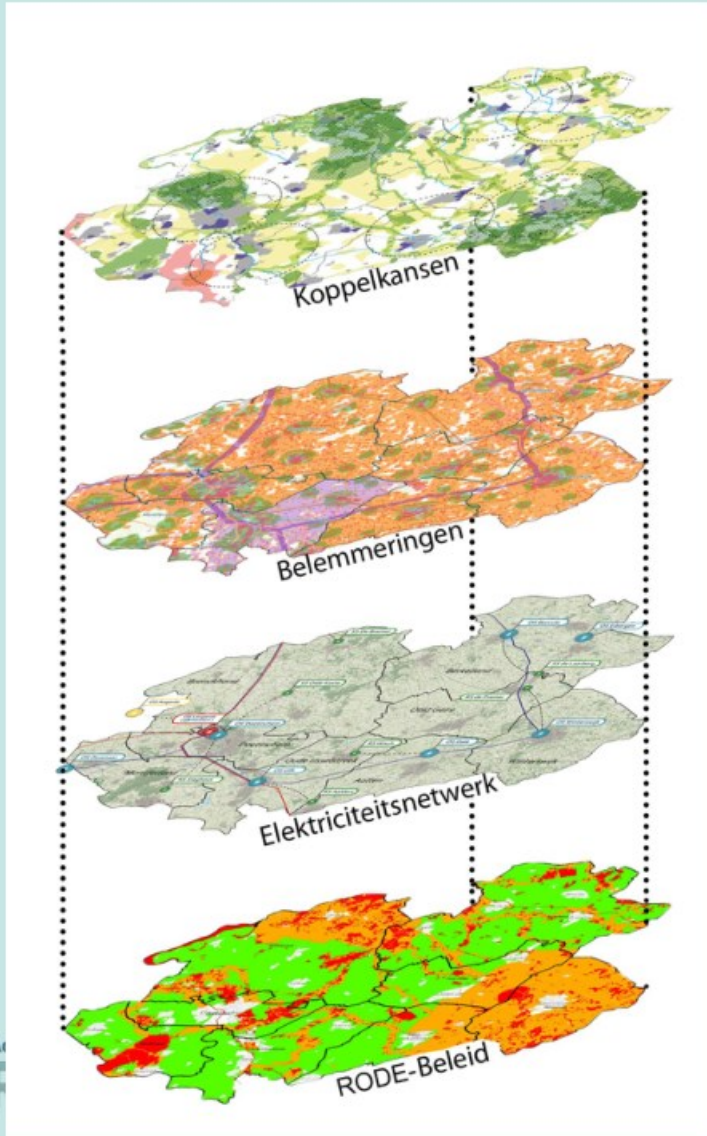


NB: bandbreedte hangt o.a. af van aanname aantal vollasturen per jaar

Sinds 1 juli 2020

- Plan van aanpak RES 1.0
- Oprichting separate Stuurgroep RES Achterhoek
- Start regionaal participatietraject:
 - 1e Bijeenkomst met belanghebbenden over koppelkansen eind augustus
 - Informatiebijeenkomst inwoners begin oktober
 - Verder traject geconcretiseerd
 - Thema-ateliers
 - Ruimte-ateliers
 - Bewonersbijeenkomsten
- Werving van ondersteunend ruimtelijk ontwerpconsortium: ROM3d

Thema Ruimte: processchema



afwegingskader

Afwegingskader
komt
participatief tot
stand tijdens de
ateliers



Kaart met kansrijke gebieden

Thema Elektriciteit - vraagstukken

- Wat is de opgave? En hoe staat deze t.o.v. de Regionale Uitvoeringsagenda Achterhoek (2016)
- Eindbod RES: verdeling wind/zon/zon-op-dak
- Verdeling wind/zon is afhankelijk van:
 - Hoe is dat ruimtelijk verdeeld (kansrijke locaties)
 - Wat is vanuit het netwerk de ideale verdeling?
 - Hoe kunnen we dat slim in de tijd opbouwen?
 - Hoe zorgen we dat vraag en aanbod op elkaar aansluiten?
- Impact analyse *en* ontwikkelingen worden onderdeel van de investeringsagenda voor Liander
- Slim tijdspad: wat kan nu? Wat kan in 2030? En wat kan in 2050?
- 50% lokaal eigendom

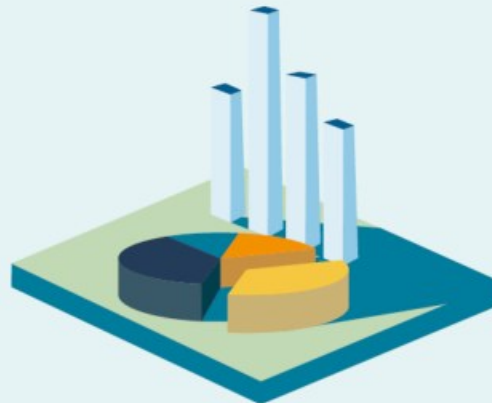
} Systemefficiëntie

Systemefficiëntie

- Systemefficiëntie wordt een belangrijk afwegingscriterium, maar niet leidend
- Liander is nauw betrokken bij opstellen van de RES
- Liander geeft vooraf (ontwerp)criteria mee, en rekent (tussen)resultaten door



Stap 1:
Invulformulieren voor
energievraag en -aanbod



Stap 2:
Analyse, begrip
en oplossingen



Stap 3:
Inzicht in impact
van oplossingen

Regionale Structuur Warmte

- Structuur van regionale verdeling van warmte. Balans tussen:
 - Warmtevraag
 - Warmteaanbod
 - Infrastructuur

Achterhoek:

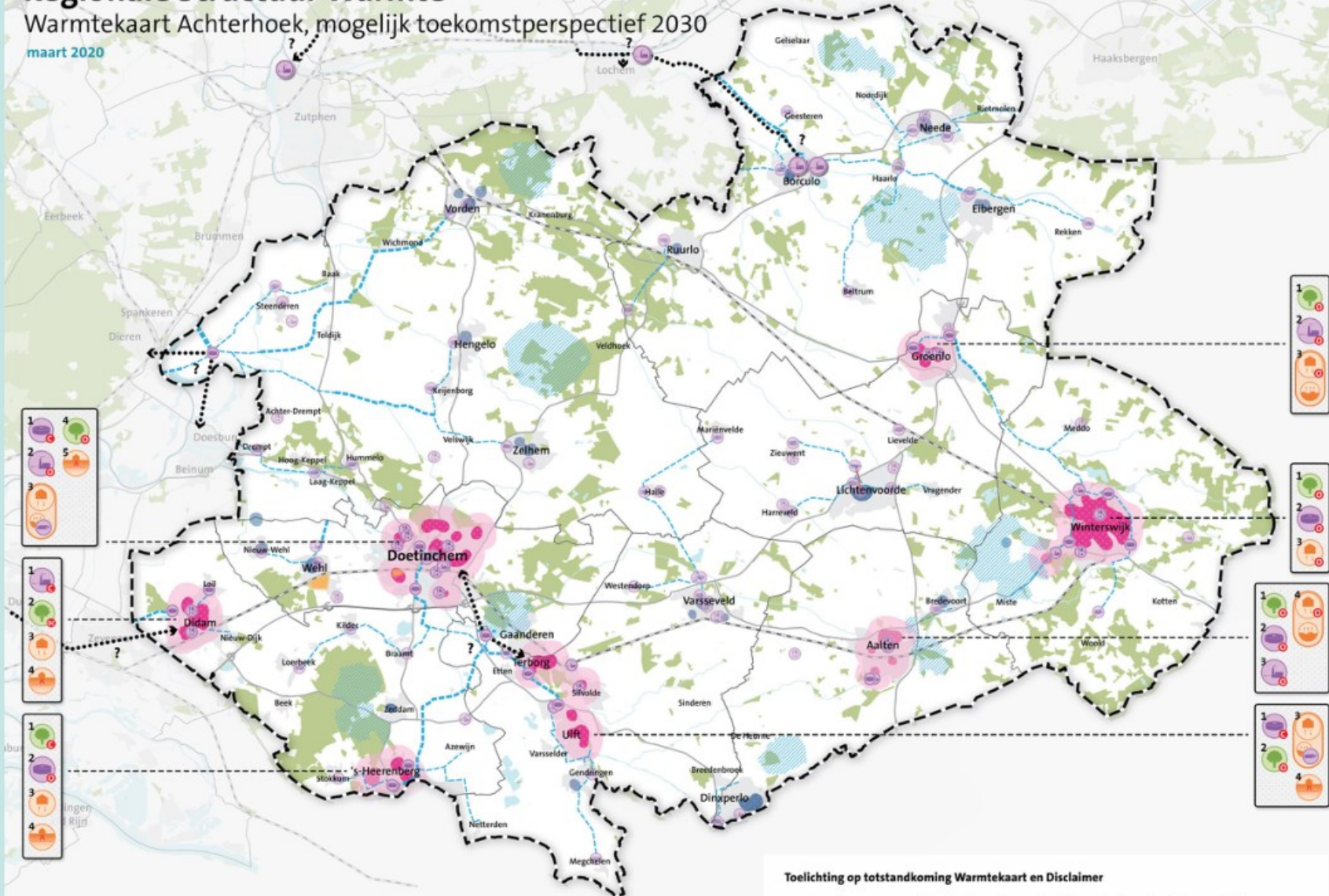
- Weinig warmteaanbod
 - Weinig geconcentreerde warmtevraag
 - (nog) geen infrastructuur
-
- Richting RES 1.0: Concretiseren van kleinschalige kansen



Regionale Structuur Warmte

Warmtekaart Achterhoek, mogelijk toekomstperspectief 2030

maart 2020



Potentiële nieuwe warmtebronnen voor cluster (technisch potentieel)

- Open Bodemenergiesystemen (OBES) (<500m)
- OBES met TEQ
- OBES met riethermie (TEA)
- Ondiepe geothermie (500-1.000m)
- Conventionele geothermie (1.000-4.000m)
- Biomassa (verbranding)
- Restwarmte
- Restwarmte van RWZI of rioolgemaal (TEA)
- Ontoereikend
- Competitie
- Ontoereikend + competitie

Legenda

- Warmtevraag**
 - Clusters potentiële ontwikkeling grote warmtenetten (>1.500 w.e., kans benadrukt)
 - Clusters potentiële ontwikkeling grote warmtenetten (>1.500 w.e.)
 - Clusters potentiële ontwikkeling kleine warmtenetten (<1.500 w.e.)
- Warmte-Infrastructuur**
 - Tracé bestaand warmtenet
 - Uitbreiden/verdichten bestaand net
 - Potentiële warmtenet-verbinding
 - Duurzame energieproductie
- Overig**
 - Restwarmtebron
 - Restwarmte van RWZI en rioolgemalen
 - Restwarmte van afvalenergiecentrale
 - Restwarmte van datacentrum
 - Condenswarmte
 - Warmte beschikbaar in effluent- en rioolleiding
 - (grondwater) Beschermingsgebieden

Toelichting op totstandkoming Warmtekaart en Disclaimer

- Verwachte warmtevraag in 2030 (na besparing en uitbreiding woningbouw, harde plancapaciteit);
- Clustering van warmtevraag; daar waar kansen zijn voor warmtenetten **vanuit de warmtevraag**;
- Inventarisatie van **technisch mogelijke** warmtebronnen;
- Koppeling van de warmtebronnen aan de vraagclusters, daar waar grotere warmtenetten mogelijk zijn (>1.500 woningen of equivalent daarvan);
- De warmtebronnen zijn gekoppeld aan vraagclusters o.b.v. **technische** mogelijkheden en op volgorde gezet middels een Multicriteria Analyse met drie kerncriteria (Duurzaam, Betaalbaar & Beschikbaar). Dit geeft een eerste **indicatieve volgorde van potentiële bronnen** per vraagcluster;
- Op de kaart is aangegeven waar keuzes mogelijk zijn in de **regionale verdeling** van warmtebronnen of regionale infrastructuur. Deze keuzes worden gemaakt bij de uitwerking in de gemeentelijke Transitie Visies Warmte.

Regio



0 1 5 km



Wat doen we om tot een RES 1.0 te komen?

- Door [REDACTED] (procesbegeleider en participatie)

Wat doen we om tot een RES 1.0 te komen?

- PBL en lokale raden benadrukken belang van participatie in het RES-proces
- Onze uitgangspunten:
 - De werkorganisatie RES Achterhoek participeert op regionaal niveau
 - Verantwoordelijkheid voor het betrekken van de lokale organisaties en inwoners bij de RES ligt primair bij de gemeenten
 - Verantwoordelijkheid betrekken volksvertegenwoordigers ligt primair bij de organisaties
- Ateliers als basis voor het procesontwerp waar de stakeholders een plek/rol in hebben
- Inventarisatie stakeholders, Stakeholdersanalyse, AVG-proof
- Gebruiken 'good practices' via collega RES'sen in Gelderland, leeromgeving www.energieparticipatie.nl
- Plan van aanpak opgesteld en gedeeld met brede groep betrokkenen (bestuurders, ambtenaren, maatschappelijk veld)

Wat doen we om tot een RES 1.0 te komen?

- Inzet van verschillende communicatiemiddelen afgestemd op de doelgroepen (ateliers, informatiebijeenkomsten, nieuwsbrief, website, interviews, et cetera)
- Participatie- en communicatieplan (visie, uitgangspunten, randvoorwaarden)
- Werkgroep participatie en communicatie met platform communicatiemedewerkers
- Afstemming met partners (consulteren, meedenken, feedback)

Wat doen we om tot een RES 1.0 te komen?

Maatschappelijk draagvlak

- Stakeholders breed: ateliers in vorm themasessies, tafelgesprekken en brede meedenksessies, nieuwsbrief, website
- Inwoners: grote online informatiebijeenkomst op regionaal niveau via live stream, verkennen opties enquête, benutten landelijke, regionale en lokale onderzoeken duurzame energie, artikelen in de media
- Jongeren: bijeenkomsten via JongRES met o.a. de tool swipocrazy. Ook benutten van uitkomsten landelijk jongerenonderzoek.

Bestuurlijk draagvlak

- Volksvertegenwoordigers: informatiebijeenkomsten over inhoud en proces, nieuwsbrief
- Stuurgroep en bestuurders: overleggen, strategiesessie, notities, nieuwsbrief
- Ambtenaren: werksessies, werkgroepen, overleggen, nieuwsbrief

VOORBEREIDING

AANPAK ATELIER'S

PRODUCTEN

november / december 2020

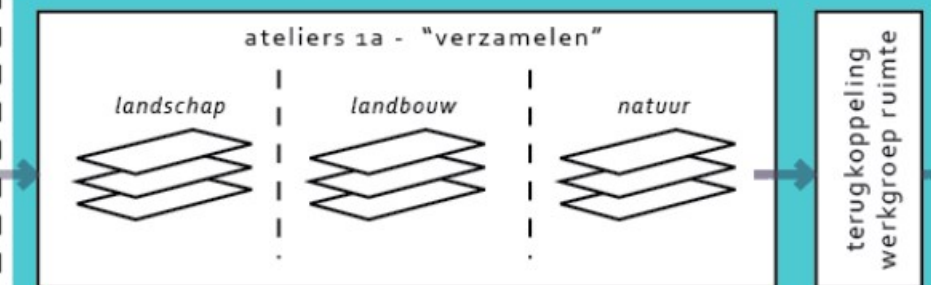
inventarisatie feitelijke situatie en ontwikkelingen per kaartlaag



- bestaand netwerk
- RODE-beleid
- ruimtelijke en wettelijke belemmeringen

gezamenlijke start
voorbereidende werksessie

ontwerpstap 1 - Thema's in beeld



inventarisatie van belangen en dilemma's op kaart



december 2020 / januari 2021

inventarisatie kansen- en knelpunten per kaartlaag



voorzet voor criteria in afweegkader



informatieavond raden, staten, AB-leden
bestuurlijk overleg

ontwerpstap 2 - Perspectief en afweegkader



inwonersbijeenkomsten

inhoudelijke bestuurlijke strategiesessie

kansen- en knelpunten per kaartlaag



ruimtelijk perspectief



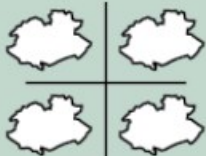
concept afweegkader



VOORBEREIDING

januari / februari 2021

voorzet voor
ruimtelijke concepten



maart 2021

beoordelen van de
afzonderlijke
bouwstenen in de
verschillende
scenario's



maart 2021

eventueel
aanpassen van
kaartmateriaal
t.b.v. RES 1.0

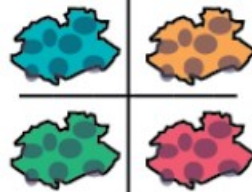


AANPAK ATELIEREN

ontwerpstap 3 - Alternatieven

atelier 2 - "verkennen"

verkennen van
onderscheidende
alternatieven



eerste beoordeling
met afweegkader

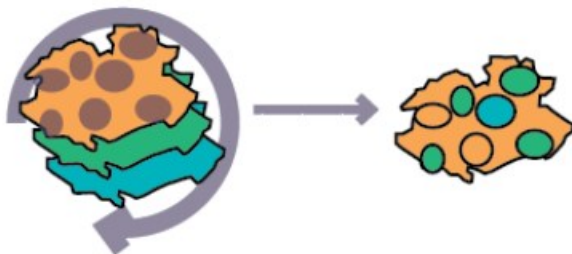
terugkoppeling
werkgroep ruimte

moment met bestuurders

informatieavond raden, staten, AB-leden

ontwerpstap 4 - Voorkeursalternatief

atelier 2 - "verdieping en kruisbestuiving"



terugkoppeling
werkgroep ruimte

vastleggen en besluiten

afstemmen resultaat met
stakeholders / bestuurders door OG

besluitvorming RES 1.0

PRODUCTEN



alternatieven
op kaart



doorberekening
van alternatieven
TWh door Liander



eindanalyse
kaartlagen

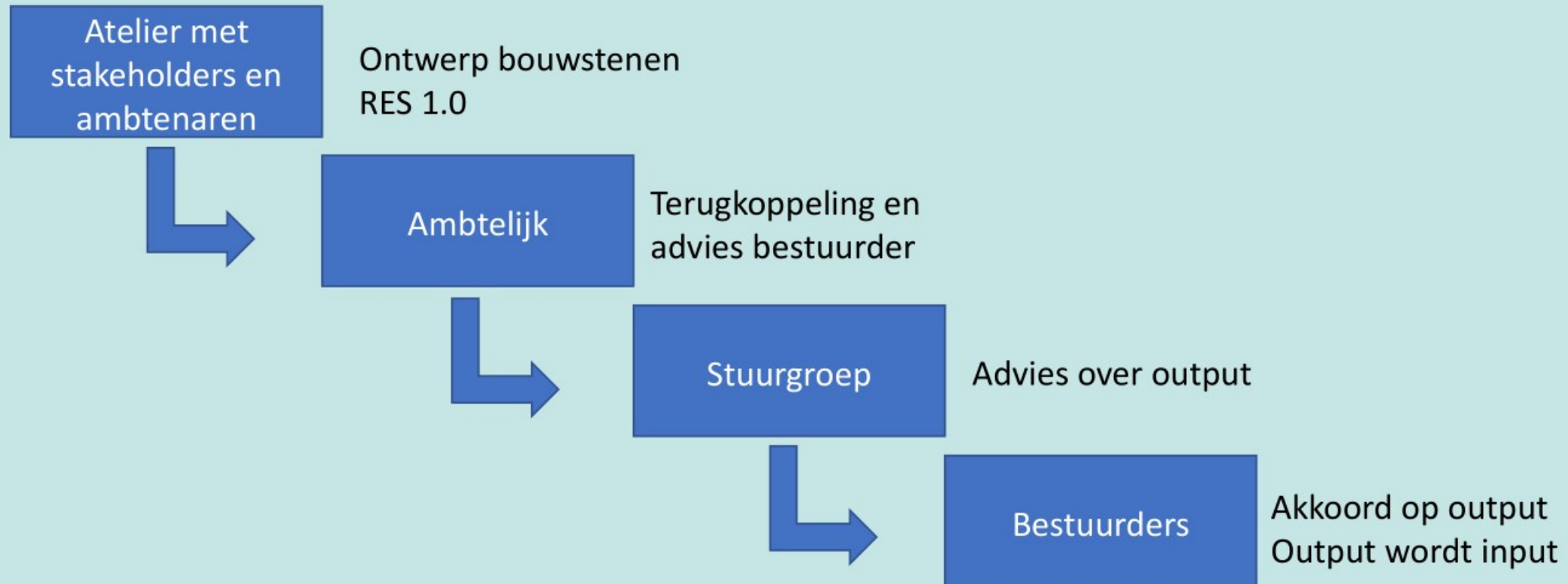


kaart met
voorkeurs-
alternatief



onderbouwing

Cyclische afstemming



Rol van de volksvertegenwoordiger in de RES

- Volksvertegenwoordiger
 - Hoe wilt u de inwoners vertegenwoordigen en betrekken bij de RES?
 - Hoe komt u erachter wat de zwijgende meerderheid ervan vindt?
 - Hoe weeg je bovenlokale belangen af?
 -
- Kaderstellende rol
 - Hoeveel ruimte is er voor college, professionals en inwoners?
 - Stuurt u op de inhoud, op het proces of op beiden?
 - Wek je als gemeente alleen de eigen energie op of ook die van anderen?
 -
- Controlerende rol
 - Wint de raad zelf informatie in of wacht zij op een rapport
 - Hoe benut u kennis en hulp van buiten?
 -

Rol van de volksvertegenwoordiger in de RES

Wat heeft u nodig om tot een goed besluit te komen over de Achterhoekse RES 1.0?



Benut de mogelijkheden om tussentijds betrokken te worden

Bijvoorbeeld via klankbordgroepen, rapporteurs of participatietrajecten. Belangrijk is immers de democratische legitimiteit en het draagvlak.



Ga in gesprek

Ga in gesprek met volksvertegenwoordigers van de andere overheden (provincie en waterschap) om kennis- en ervaring uit te wisselen.



Zorg dat uw kennis over energie-voorziening op orde is

Waar bestaat onze **ENERGIEMIX** nu uit? Wat betekent het dat we die willen verduurzamen? Wat zijn de verschillende tussen verschillende sectoren, waarom zijn er andere oplossingen nodig en mogelijk voor bijvoorbeeld gebouwde omgeving versus industrie?

Hoe groot is de **OPGAVE** in de gemeente, opgesplitst per in ieder geval gebouwde omgeving en elektriciteits opwekking?

Welke **TECHNOLOGIEËN** zijn beschikbaar voor deze opgaven (ook weer uitgesplitst naar GO en E)? Wat vragen die technologieën aan ruimte (bijv. vermogen en m² voor zin vs. wind), en kosten? Welke technologieën zijn waarvoor geschikt? (bijv. niet alle technologieën voor verwarming zijn geschikt voor alle bebouwing).

RAADPLEEG DE GRIFFIE

De griffie van de gemeenteraden zorgt ervoor dat de raadsleden over voldoende kennisniveau kunnen beschikken. De griffie kan in samenwerking met het college/de ambtelijke organisatie zorgen voor technische sessies, inloopspreekuren, toegankelijke informatie.



Zorg voor vroeg een betenismvolle betrokkenheid in het proces

Dat voorkomt druk bij het uitbrengen van het definitieve bod.



Maak gebruik van de aanwezige helpdesks

Maak gebruik van Democratie in Actie en NPRES (de helpdesk is ook toegankelijk voor volksvertegenwoordigers).

> DEMOCRATIE IN ACTIE

> NPRES



Nationaal Programma
RES
Regionale
Energie
Strategie

Wilt u meer lezen over de positionering van de volksvertegenwoordigers in de RES?

> NATIONAAL PROGRAMMA RES

> ENERGIEMIX